

**Puške so
utihle 15. V.**

Proglasitev 9. maja 1945 za dan zmage sovpada z dnem kapitulacije nacistične Nemčije in z njo vred kapitulacije njenih fašističnih opredeljenih do takrat še vedno delno zaslužene Evrope. To je dan, ko so nad Evropo po dolgi letih fašističnega mračnjstva ponovno zavihrale zastave svobode, demokracije in sožitja med narodi. Ta dan proslavljajo narodi širom sveta kot dan zmage nad mračnjstvom in tiranijo, kot dan, ko so si svobodoljubni narodi ponovno pričeli krojiti sami svojo usodo, vsak zase in vsi skupaj, po načelih demokracije in sožitja.

Tudi mi smo nadvse dostojno, iz vsega srca in s spoštovanjem do vseh žrtev, ki so pogojevale ta dan, praznovali 9. maj kot dan zmage, dan vrnitve iz suženjstva v svobodno življenje in kot dan, ko smo obračunali ne samo z okupatorjem in njegovimi pajdaši ter domačimi izdajalci, si izborili svobodo in to tako svobodo, ki ne temelji zgolj na formalno pravnih deklaracijah, temveč na svobodi delovnih ljudi, ko v svobodni domovini sami odločajo o svojem delu in o rezultatih svojega dela.

Ob tem pa ne smemo pozabiti na nekatere dejstva izpred 30 let in današnje stvarnost, povezano z nami, predvsem pa s tistim delom slovenskega naroda, ki si kljub ogromnemu doprinosu k skupni zmagi nad fašizmom ni pridobil pravice živeti v svoji lastni matični domovini in je ostal izven meja Slovenije oz. Jugoslavije.

Prav zaradi teh dejstev za nas 9. maj — dan zmage nad fašizmom — ni bil tudi konec druge svetovne vojne. Fašistična soldateska in njihovi pomagači so se že pred 9. majem, v celoti pa 9. maja, brez vsakršnega odpora vdali drugim zavezniškimi armadam. Enote te iste fašistične soldateske pa so se z vso zagrizenostjo zoperstavljale in borile do zadnjega dne druge svetovne vojne in še potem vse do 15. maja 1945 z enotami NOV Jugoslavije in partizanskih odredov.

Spomnimo se le dveh resnično zadnjih velikih bitk druge svetovne vojne: ene na naših tleh v Poljanah na Koroškem, druge pa na tleh, kjer žive koroški Slovenci v Borovljah v Avstriji. Ta odpor fašistov in to njihovo nespoštovanje popolne kapitulacije njihovih lastnih najvišjih poveljnikov in njihovih ukazov o predaji zavezniškimi enotam na terenu, kjer jih je kapitulacija zatekla, je zasledoval globlje daljnosežne cilje takratnih nacističnih oblastnikov.

Se pred 9. majem je v Avstriji nacistični gaulerter vzpostavil začasno deželno vladno Koroško in nanjo prenesel vsa pooblastila, ki jih je kot najvišji nacistični predstavnik imel. Ob tej priložnosti je tej deželni vladi v svoji politični oporoki naložil tudi nalogo, da očuvajo Koroško nemško, da preprečijo preganjanje nacistov ter da kot za svojo osnovno dolgoročno programsko orientacijo nenehno skrbijo za germanizacijo na Koroškem. Od tod takšno zagrizeno zoperstavljanje umikajočih nacističnih vojsk naši armadi. Njihova naloga je bila: zaustaviti partizanske enote na mejah Avstrije in preprečiti uveljavljanje upravičenih zahtev dela slovenskega naroda na Koroškem. To jim v celoti ni uspelo. NOV Jugoslavije in partizanski odredi so zajeli vso nemško armadno skupino, ki se je umikala iz Balkana in naših krajev z vrhovnim komandantom von Lorom na čelu. Prav tako pa so tudi onemogočile bežnim enotam, ki so se umikale preko Ljubelja pri Borovljah, da bi se porazgubile po Avstriji oz. na Koroškem. Žal pa so nacisti v nečem uspeli. Uspeli so v tem, da so zavezniške okupacijske oblasti, ki so okupirale ta del Avstrije in del Koroške, priznale prav to začasno deželno vladno na Koroškem in preko nje upravljale s Koroško.

Dogodki na Koroškem v zvezi z življenjem in borbo koroških Slovencev za svoje pravice, katerih minimalne zahteve le-teh so prišle v državno pogodbo z Avstrijo, so nam vsem znani. Še danes po 30 letih se morajo koroški Slovenci nenehno boriti za svoje najosnovnejše pravice človeka, za svojo besedo, šole, otroke in za uresničevanje določil državne pogodbe.

V teh zgodovinskih dejstvih tiči vzrok, da se danes po 30 letih na koroških tleh v Avstriji nenehno neovirano deluje pod firmo heimatdienta in njemu podobnih organizacij nacizem, s prav takšno vsebino in cilji ter prav takšnimi metodami, kot smo jih na lastni koži spoznali pred 30 leti. Prav od tod se nenehno blati in napada Jugoslavija in iz tega teritorija prihajajo v našo domovino diverzantske fašistične grupe.

Zato je prav, da ob dnevu zmage ne pozabimo, da se je za nas oborožen boj s fašističnimi enotami v drugi svetovni vojni končal šele 15. maja, da pa se še ni končal boj zamejskih Slovencev za njihove človečanske pravice in denacifikacijo njihove dežele. Borba le-teh, še posebej pa Slovencev v sosednji Koroški, je tudi naša borba. Imamo vso pravico kot matična domovina, kot podpisniki državne pogodbe, da dosledno zahtevamo uveljavitev sprejetih mednarodnih obveznosti. To tudi delamo in bomo delali vse do tedaj, da bodo upravičene zahteve zamejskih Slovencev uresničene z dejanji in v življenju samem.

MOBO

Proslava v Elektromehaniki

Ob 30-letnici osvoboditve in 25-letnici samoupravljanja je bila 8. maja v tovarniških prostorih Iskre — Elektromehanike v Kranju slovesna proslava. Po krajšem pozdravnem nagovoru predsednika delavskega sveta Elektromehanike Jožeta Zaletela je pevski

zbor iste delovne organizacije zapel pesem „Zdravo“.

Predsednik Republiškega odbora Zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič je imel nato za člane kolektiva govor, ki ga objavljamo v celoti:

Govor predsednika RS ZSS Janeza Barboriča

Tovarišice in tovariši!

Ko danes svečano proslavljamo 30-letnico osvoboditve in 25-letnico samoupravljanja, je prav, da se ozremo na prehojeno pot, na številne bitke, zmage in uspehe, ki so bili na tej poti, da smo ustvarili to, kar imamo in na kar smo lahko ponosni.

Trideset let je minilo, kar smo Slovenci in Jugoslavlani skupaj z vsem naprednim svetom slavili zmago nad fašizmom v vojni, v kateri je delavski razred naše domovine izbojeval s svojim junaštvom in številnimi žrtvami svojo svobodo in si odprl pot v ustvarjanje novega življenja. Ta zmaga pomeni dokončno zmago v tisočletnem boju slovenskega naroda za svojo osvoboditev, za svobodno odločanje o svojem bitju.

Zmaga in svoboda sta nam pred tridesetimi leti pomenili temelje, na katerih smo začeli, da, bolj rečeno nadaljevali, oboroženi z revolucionarnimi izkušnjami, boj za osvoboditev delavca. Za nas zmaga ni samo nacionalna osvoboditev, razlastitev kapita-

Zgradili smo nove tovarne, elektrarne, mesta, vasi. Izdelujemo množico novih proizvodov. Toda kar je najbolj bistveno: zgradili smo in gradimo popolnoma novo družbo, ki sloni na najbolj humanih medčloveških odnosih, v katerih ima delo in delavec oblast nad vsem.

Na tej poti in pri rezultatih, ki jih je naša družba dosegla, imate nemajhne zasluge tudi vi delavci ISKRE.

Razvoj ISKRE v zadnjih treh desetletjih krije v sebi še spomine na čas izpred vojnih let, ko se je začela v Kranju razvijati, s pomočjo tujega kapitala, tekstilna industrija. Takrat se je pojavil tudi delavski razred s svojo razredno zavestjo, ki je zaradi težkih in izkoriščevalskih delovnih pogojev pripeljala do velike tekstilne stavke leta 1936. Ta je zajela tekstilno industrijo po Sloveniji; znak za to stavko pa so dale prav sirene vaše tovarne, v kateri je bilo že takrat napredno delavstvo organizirano in vodeno s strani Komunistične partije. Tekstilna stavka je okrepila zaupanje delavstva v

Delavci Elektromehanike z zanimanjem sledijo izvajanjem Janeza Barboriča.

listov in agrarna reforma — to ni bil konec revolucionarnega boja, prevzem oblasti pa ne zadnje dejanje oboroženega ljudstva — temveč le najpomembnejše osnove za nov, nič manj zahteven boj za polno in resnično svobodo delavca, človeka ustvarjalca vseh dobrin. Proletarec je od nekdaj razpolagal le z močjo in spretnostjo svojih rok. Pred četrto stoletje začel boj, ki naj delavcu omogoči, da bo razpolagal tudi z rezultati svojega dela, s proizvodi in njihovo celotno vrednostjo — začinjamo ero, ki jo imenujemo samoupravni socializem. „Bili smo nič“ z golimi rokami in razlašeni, „postanimo vse“, upravljavci in oblikovalci svojega življenja, je geslo naših revolucionarnih tridesetih let.

Nemogoče je v takem priložnostnem govoru popisati vse, kar smo dosegli v zadnjih tridesetih letih pod vodstvom Zveze komunistov in njene predsednika tovariša Tita. Ne bom govoril o uspehih doseženih v kilogramih, metrih in kilovatih. Materialno osnovo novega samoupravnega socializma smo podeseterili.

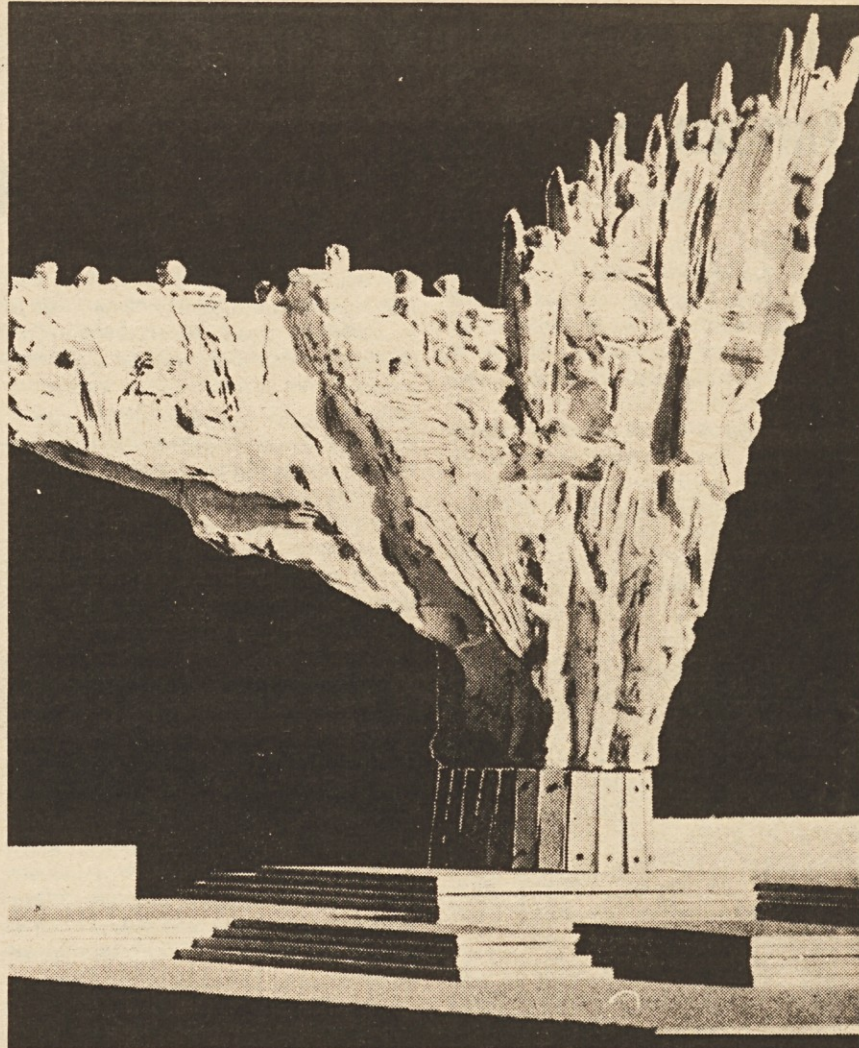
lastne vrste, Komunistična partija pa si je pridobivala izkušnje, kako voditi delavstvo v neposredni bitki za delavske pravice in boljši jutrišnji dan.

To je danes že zgodovina. Vendar gledano z današnjega zornega kota na tisti čas, lahko porečemo, da se je v tistih bojih in revolucionarnem vrenju delavstva v Kranju in drugod rojevala kal upora, ki je v letu 1941 vzplamtel v oboroženo vstajo slovenskega naroda.

Po zmagovitem štiriletnem narodnoosvobodilnem boju, v katerem je sodelovalo tudi mnogo takratnih in današnjih Iskrašev, smo lahko kot svobodni narod zasnovali našo samostojno pot v prihodnost. Pred nami so bile takrat velike naloge. Stara Jugoslavija nam je zapustila zaostalost, vojna pa opustošenje. Lotili smo se obnove in industrializacije države z vsemi silami in poletom.

ISKRA je v pravem pomenu besede otrok te dobe. Zanj je bil značilen čudovit delovni polet naših ljudi in brezmejna požrtvovalnost delavcev, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z veličastno proslavo — udeležilo se je precej prek 100.000 udeležencev — so na Trgu revolucije odkrili spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o tridesetletnici osvoboditve. Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher.

Pozdravno pismo predsedniku Titu

Dragi tovariš Tito!

Delavci ISKRE — industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko KRANJ, zbrani na proslavi ob 30-letnici osvoboditve in 25-letnici samoupravljanja, proslavljamo delovne zmage, ki smo jih dosegli v času nove Jugoslavije pod Tvojim vodstvom.

Tovariš Tito, želimo Ti sporočiti, da s prizadevnostjo uspešno izvršujemo delovne naloge, kot jih od nas pričakuje družbena skupnost. Ob tem času slavimo tudi 29 let ustanovitve naše delovne organizacije, ki je v tem obdobju iz skromne strojne tovarne z delom in samoupravnim združevanjem dela in sredstev zrastle v enega največjih delovnih kolektivov z 10.000 delavci, ki so organizirani v temeljne organizacije združenega dela, z moderno organizacijo in tehnologijo proizvodnje, ki se lahko primerja s sodobnimi podjetji v tujini.

V času delovnih uspehov smo razvili tudi samoupravljanje in ga uskladili z ustavnimi določbami.

Z veseljem se spominjamo Tvojega obiska v našem delovnem kolektivu in izpolnjujemo Tvoje napotke in predloge, obenem pa Te ponovno vabimo med nas.

Dragi tovariš Tito, na tem zborovanju, ko proslavljamo najbolj pomembne zmage, Ti ponovno zagotavljamo, da bomo sledili Tvojim odločitvam. Obenem Ti želimo mnogo sreče in uspehov za Tvoj rojstni dan!

V Kranju, dne 8. 5. 1975

Delovni kolektiv
ISKRA—ELEKTROMECHANIKA, KRANJ

Iskra je ob proslavi tridesetletnice osvoboditve povabila v goste nekdanje borce in invalide, da si iz stolpnice ogledajo proslavo. Zgoraj: med gosti sta bila tudi narodna heroja Tone Vidmar-Luka in Albinca Mali-Hočevar, spodaj: invalidi spremljajo proslavo.

Govor predsednika RS ZSS Janeza Barboriča

(Nadaljevanje s 1. strani)

niso štedili svojih moči pri tako velikem ustvarjalnem delu. To je bila doba, ko smo poleg dela iskali tudi nova spoznanja in nove poti, ki so vodile k enemu samemu cilju — k osvoboditvi človeka in osvoboditvi dela.

Že junija 1945 je začela v Kranju obratovati Strojna tovarna, ki je 8. marca 1946 preimenovana v ISKRO — tovarno za elektrotehniko in finomehaniko, prvenca naše elektroindustrije, ki je odločilno prispeval k naši industrializaciji in krepitvi vloge delavskega razreda v našem nadaljnjem razvoju.

V teh zgodovinskih tridesetih letih razvoja, naporenega dela in ustvarjalnega snovanja, je ISKRA — Elektromehanika zrastle od prvotnih 800 delavcev v 10.000 članski kolektiv, ki ustvarja 2 milijardi vrednosti proizvodnje in izvažja za 25 milijonov dolarjev blaga in storitev v vse dele sveta. Se pravi, da dosega kolektiv povprečno 30-odstotno dinamiko rasti proizvodnje, kar sodi v sam vrh.

Nemajhna je zasluga kolektiva za ugled, ki si ga je ustvarila jugoslovanska industrija v svetu s kakovostjo in zanesljivostjo svojih izdelkov in storitev. Spoštovanje vliva dosežena tehnološka raven, ki je v pretežni meri rezultat lastnega razvoja in raziskav in vzornega sodelovanja z domačimi znanstvenimi institucijami v duhu ustavnih načel o povezovanju med proizvodnjo in znanostjo. Takšna usmerjenost mora nenehno porajati sadove in zagotavljati napredek tako kolektivu kot vseh skupnosti. S ponosom smo zvedeli za novico, da ste ravno za 30-letnico izdelali prve lastne procesne računalnike in vam k tej odlični delovni zmagi od srca čestitamo.

To je pomemben prispevek k utrjevanju naše neodvisnosti in k zagotavljanju našega enakopravnega položaja v mednarodni delitvi dela in v mednarodnih odnosih sploh.

Pri utrjevanju naše ekonomske neodvisnosti, ki je lahko edini trajni temelj našega enakopravnega mednarodnega položaja, velja prav razvoju elektronike pomembno mesto. Zaradi njene vsestranske uporabnosti se že danes govori o njej kot o tehnični infrastrukturi moderne civilizacije ali pa kot o novi bazični industriji, od katere zavisí nadaljnji razvoj ne le ostalih industrijskih dejavnosti, temveč tudi telekomunikacijskih, prometnih in energetskih sistemov, pa tudi vrste družbenih dejavnosti. Kajti elektronika revolucionira proizvodna orodja in opremo na vseh področjih dela ter pogojuje razvoj informatike in s tem racionalizacijo družbene nadgradnje.

Dosedanji razvoj naše elektronske industrije, vključno z izrednim razvojem vaše delovne organizacije, nas prepričuje, da imamo solidne proizvodne in kadrovske zmogljivosti, na katerih lahko gradimo prihodnost. Pri tem ni nič manj pomembno, da je elektronska industrija izrazito izvozno

in pospeševanju nadaljnjega razvoja našega gospodarstva.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da se vaš kolektiv vse bolj uveljavlja kot izvoznik tehnologije in znanja in da je v zadnjem času začel ustanavljati mešana proizvodna podjetja v deželah v razvoju. Na ta način dajete kvaliteten prispevek k poglobljanju naših odnosov z našimi prirodnimi zavezniki, k premoščanju prepada, ki danes deli svet na bogate in revne in s tem k odpravljanju temeljnih vzrokov neenakopravnosti in nestabilnosti v svetu.

Ne bi bilo prav, če ob pregledu dosedanjega razvoja naše elektroindustrije ne bi omenili, da gre prav vašemu kolektivu zasluga za prva pomembnejša integracijska združevanja v slovenski industriji. Proces, ki ste ga začeli že v zgodnjih petdesetih letih in ki je temeljil na smotrni delitvi dela, racionalizaciji in specializaciji proizvodnih zmogljivosti, je postopoma pripeljal do združitve skoraj 80 % slovenske elektroindustrije v sestavljeno organizacijo združenega dela — Družena podjetja ISKRA, ki danes združujejo več kot 27.000 samoupravljalcev.

To je ena od desetih največjih industrijskih združb v Jugoslaviji, ki po obsegu združenih umskih in fizičnih kapacitet mora biti kos tudi najtežavnejšim zahtevam mednarodnega trga. Nova ustava vam je ustvarila vse predpogoje in na vas je sedaj odgovorna naloga, da na načelih samoupravnega združevanja dela in sredstev izpopolnjujete in razvijate svoje odnose, da na samoupravni podlagi dograjujete moderen poslovni sistem, ki bo nenehno izkazoval vse svoje prednosti.

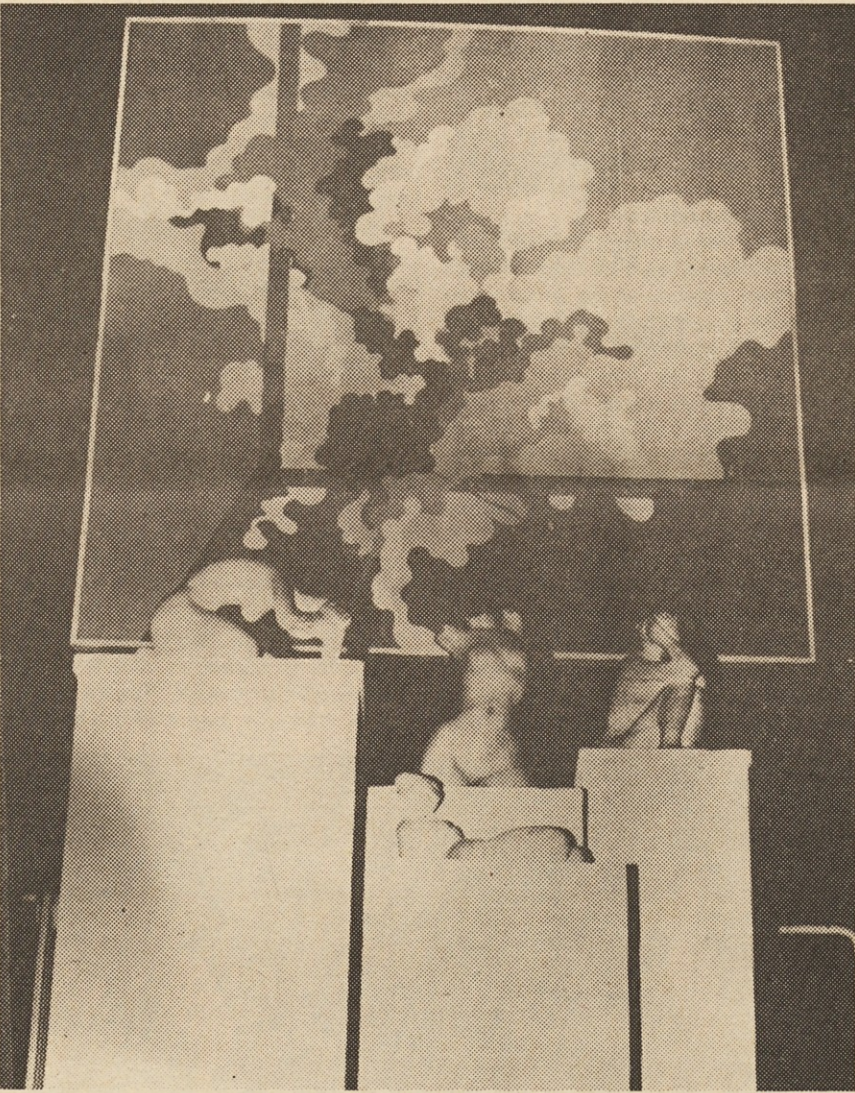
To našo zgodovinsko nalogo — nenehno razvijati in utrjevati samoupravne socialistične družbene odnose — moramo imeti vedno pred očmi, in še prav danes, ko vaš kolektiv praznuje 25-letnico samoupravljanja. Prehodili smo veličastno pot od prvih začetkov samoupravljanja; presnovali smo našo družbo in samoupravljanje uveljavili kot temeljni družbenoekonomski odnos. Vendar nas čakajo še ogromni napor, dokler ne bomo posekali zadnjih korenin odtujenosti in podrejenosti človeka, dokler ne zgradimo družbe svobodnih asociacij proizvajalcev.

Ne nazadnje bi želel omeniti tudi impresivne uspehe, ki ste jih dosegli na področju družbenega standarda in izboljševanja delovnih pogojev. Pohvale vredna je vaša dolgoletna usmeritev na izgrajevanju dislociranih proizvodnih kapacitet v skladu s policentričnim konceptom razvoja Slovenije. Vaše dislocirane temeljne organizacije združenega dela so v mnogih primerih motorna sila, nosilec celotnega razvoja svojega okolja, zlasti na nerazvitih področjih. Tako se v praksi potrjuje življenjskost ustavnih določil o svobodni menjavi dela, o delavčevem nadzoru nad celotno reprodukcijo, o delavskem razredu kot gospodarju svoje usode.

otipljivi, zato napredek tu včasih prezremo, še več, tu in tam ustvarjamo mnenje, da capljamo na mestu.

Boj za upravljanje z rezultati dela je bil istočasno spreminjanje odnosov v pogojih ustvarjanja, upravljanja in delitve dohodka. Prvi delavski sveti so odločali o majhnih sredstvih; osebni dohodki, pravzaprav plače, so bile razdeljene s tarifnimi postavkami in pravilniki že vnaprej; največji del novo ustvarjene vrednosti je bil koncentriran v državnih skladih na vseh ravneh. Z amortizacijo, pomembnim delom sredstev, niso upravljali tisti, ki naj zagotove dobro delo in zamenjavo strojev, to so neposredni proizvajalci. Šele od dvainšestdesetega leta naprej tudi ta del sredstev ostane v podjetjih. Delovna razmerja in veliko večino odnosov pri delu do podrobnosti urejajo predpisi. Delavci še niso neposredni in samostojni oblikovalci teh norm, so le uresničevalci dogovorjenega.

Ob spoznanju, da je uveljavljanje novih samoupravnih odnosov proces, da gre za nove odnose, ki jih je možno uveljavljati le postopno, bi nas prav lahko prevzelo samozadovoljstvo. Zakaj ne bi rekli in bili so tudi taki, ki so tako mislili: „Le počemu nenehno spreminjanje sistemov, vedno nekaj novega, saj tudi s tako zbranimi sredstvi gospodarimo več ali manj dobro v skladu z interesi delavcev in v skladu z interesi socialistične družbe in države“. Kritična presoja in kritična misel naše zveze komunistov se s temi že doseženimi stopnjami v uveljavljanju samoupravljanja ni zadovoljila. To še ni osvobodeno delo, svoboden delavec, to je še vedno odločanje v ime-

Likovna umetnost v delovnem okolju nove tovarne na Laborah je prijetna novost in osvežitev v estetskem pogledu.

nu delavcev, pa četudi je modro, racionalno, družbeno in upravičeno. Za vsako revolucionarno preobrazbo in zato tudi za naše samoupravljanje pa bi bilo najbolj nevarno, če bi obstali na pol poti, češ saj delavci kljub temu že v marsičem odločajo, češ saj lahko sodelujejo in tako naprej.

Polovičarstvu smo se uprli, za nas je samoupravljanje celovit odnos, v katerem je delavec, vsak delovni človek, v položaju, da odloča o vsem in je tudi odgovoren za vse.

Ne bi trdil, da je bil zadnji, zagotovo pa je bil najrevolucionarnejši poseg v boj, poseg v samoupravne odnose, sprejem nove ustave. Tu so zagotovljene vse najpomembnejše osnove in postavljena načela, ki omogočajo, da storimo nov izredno pomemben korak v prizadevanjih za uresničitev odnosov, v katerih bo delavec gospodar nad rezultati svojega dela. Z ustavo spodbijamo osnove za kakršnokoli odtujevanje dohodka delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. Ustava ne ukinja le „razlaščenja“ ali odtujevanja odločanja v državnih institucijah. Ukinitev tako imenovanega državnega kapitala smo dosegli že pred novo ustavo. Ustava dobesedno in pravno-formalno vzeto preprečuje tudi vsak nov poizkus takega odtujevanja. Ustava terja nove odnose med bankami in

Pevski zbor koroških Slovencev pod vodstvom Pavla Kernjaka, znanega koroškega skladatelja, je na koncertu v tovarni na Laborah požel veliko priznanja.

denarnimi zavodi sploh na eni strani, ter delavci v organizacijah združenega dela na drugi strani. Vsak poizkus odtujevanja, vsega birokratizma, še nismo preprečili, toda vsak poizkus bo poslej protustaven. Dohodek in vse rezultate dela, odločanje, pravice in dolžnosti torej, v celoti ustava vrača tistim, od katerih so — to so resnične materialne osnove osvoboditve.

Če to, za kar se borimo prav zdaj, primerjamo z začetki, potem je več kot očiten ogromen napredek. Od odločanja, če navedem za primer, o manjšem delu dohodka za zadovoljitev nekaterih skupnih potreb do odločanja o celotnih osebnih dohodkih, odločanje o zamenjavi in obnovi strojev, torej gospodarjenja z

njihovih pravic in odtujitev upravljanja z rezultati vsega njihovega dela.

Ob vsem napredku in uveljavitvi samoupravljanja, ki bi ga lahko dokazovali, ne moremo mimo tistih nalog, ki so prav zdaj pred delavci, če hočejo sami preseči „tudi to, kar je“ pomeni uresničiti vse tisto, kar je zapisano v ustavi. Zdi se mi, da je naša skupna in najpomembnejša naloga uveljavitev temeljnih organizacij združenega dela v njihovem polnem, ustavnem smislu. Delavci ne morejo in ne smejo pristati na življenje in delo v taki temeljni organizaciji, ki ne bo imela svojega dohodka, ki ne bo upravljala z rezultati živega in minulega dela, ki ne bo odločala o celotnem dohodku, o njegovem združevanju, prelivanju, kot o vseh tistih vprašanjih, ki zadevajo njen razvoj. Tu delo, po več ali manj zaključenem konstituiranju temeljnih organizacij, šele začena. Preprečiti bomo morali odnose oziroma poizkuse, s katerimi si zdaj namesto posameznika kar skupne službe laste patronat nad temeljnimi organizacijami. Zgoditi se in dogaja, da službe naročajo delavcem v temeljnih organizacijah, kaj in kako bo, namesto da bi bilo prav obratno. Delavci se takim poizkusom že upirajo in v tem pogledu bodo imeli vso podporo komunistov in sindikatov. Zavedati se moramo, da tisto pravo temeljno organizacijo združenega dela šele gradimo in da bi bili nedopustni formalisti, če bi se zadovoljili že z aktom o konstituiranju in registracijo pri sodišču.

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela pa bodo morali spoznati in dobro vedeti, da se življenje in delo ne začneta in končujeta v tej samoupravni celici. Ne bo dovolj, da delavci združujejo svoja sredstva in delo v organizacijah združenega dela, tj. v delovnih organizacijah, tudi delovne organizacije bodo morale svoja sredstva in delo povezovati. Mimo uveljavljene temeljne organizacije združenega dela je samoupravno povezovanje delovnih organizacij druga pomembna naloga, ki pomeni uresničevanje celovitega samoupravljanja. Povezovanje dela in sredstev je zakon napredka in temu se delavci zaradi svojih interesov ne morejo odreči. Zato je njihova naloga, da premagajo v sebi, še posebej pa pri nekaterih posameznikih, tisto kolektivno lastniško obnašanje, ki bi mu lahko rekli tudi „moja tovarna“, „moja sredstva“, „moj dohodek“, ki preprečuje družbeno in gospodarsko utemeljeno povezovanje. To velja tako za vse naše gospodarstvo in dovolite, da omenim, da velja to tudi za povezovanje Iskre in Gorenja. Dvomim, da bi bilo treba delavcem pri strojih v Iskri in Gorenju še posebej dokazovati, da bo koristno, da se povežejo tisti, ki delajo približno enake proizvode, da se dogovore o sodelovanju in medsebojni delitvi dela, o združevanju denarja, z eno besedo, o vsem tistem, kar lahko na koncu koristi delavcem v eni in drugi organizaciji. Odpore proti takemu povezovanju bodo morali razkriti delavci sami, ker je več kot očitno, da moramo nanje pokazati s prstom, če naj jih premagamo. Vi sami veste, da so taki odpori tudi v vaših povezovanjih.

Tovarišice in tovariši dovolite mi, da vam ob zaključku čestitam k vsem uspehom, ki jih je vaš kolektiv dosegel v tem 30-letnem obdobju, ter k prazniku Dneva zmage in 25-letnici samoupravljanja.

Govoru Janeza Barboriča so sledile recitacije v izvedbi članov kolektiva Elektromehanike in Prešernovega gledališča v Kranju Cveta Severja in Mihe Štefeta. Znana pesnica iz kranjske Iskre Staša Krpan je prebrala pozdravno pismo, ki ga je z omenjene proslave poslal tov. Titu kolektiv Iskre, pevski zbor pa je zaključil proslavo s pesmijo „Tito“.

V. B. R.

Pevski zbor Iskre Elektromehanike je s svojimi nastopi po TOZD industrije popestril program prireditve Tedna Iskre.

orientirana, da je majhen porabnik energije, da terja relativno nizke investicije po delovnem mestu in da imamo bogate domače vire potrebne reprodukcijekega materiala. Vse te komparativne prednosti so zagotovilo, da lahko elektronska industrija odigra pomembno vlogo v stabilizaciji

Ko slavimo tudi 25-letnico samoupravljanja, bi bilo krivično, če se ne bi s ponosom in priznanjem ozrli nazaj na prve borce — samoupravljalce, ko so delavci prevzemali tovarne v svoje roke, ko so prvič in v skromnem obsegu prevzemali gospodarjenje, ko se je država postopno in ne vselej ter povsem zadovoljno umikala delavcu, ki naj odloča o vsem. Materialni napredek, ki smo ga dosegli v tem obdobju, je otipljiv in ga vidimo. Samoupravni odnosi niso tako

Slavnostno zasedanje DS Elektromehanike

(Podelitev priznanj najzaslužnejšim članom kolektiva – Srebrne in zlate značke jubilentom)

V prostorih tovarne telekomunikacij na Laborah je bilo 8. maja slavnostno zasedanje delavskega sveta Elektromehanike v počastitev 30-letnice osvoboditve in 25-letnice delavskega samoupravljanja. Po uvodnem pozdravu predsednika DS Jožeta Zaletela je zbor Glasbene matice iz Ljubljane zapel nekaj slovenskih revolucionarno-delavskih in umetnih pesmi. Sekretar sveta ZK v Elektromehaniki Bojan Klemenčič je imel nato slavnostni nagovor o pomenu 30-letnice osvoboditve, 25-letnice samoupravljanja in 29-letnice Iskre. V njem je poudaril pomen uveljavljanja delegatskih razmerij v praksi, oralni razvojno pot ZP Iskra ter specializacijo njenega proizvodnega programa. S tem v zvezi pa je neobhodno potrebna pazljiva izbira najustreznejšega kadra kot nosilca razvoja naše delovne organizacije. Zatem je podelil priznanja za prizadevanja pri razvoju in napredku naše DO.

PREDSEDNIKI DS, UO, PO ISKRA – ELEKTROMECHANIKA, KI SO PREJELI PRIZNANJA ZA DELO IN PRIZADEVANJE PRI VODENJU ORGANOV UPRAVLJANJA, S ČIMER SO PRIPOMOGLI K RAZVOJU SAMOUPRAVLJANJA IN NAPRED-

Ob tridesetletnici osvoboditve in 25-letnici samoupravljanja so jubilanti 25 in 20-letnega dela v Elektromehaniki prejeli zlate, oz. srebrne značke Iskre. Slika prikazuje nekatere izmed njih na tovariškem srečanju.

Beograd širi svoje telefonsko omrežje

V beograjskih mestnih skupščinskih prostorih sta 25. aprila podpisala pogodbo generalni direktor ZP Jože Hujs in glavni direktor industrije Telekomunikacij Aleksander Mihev, s katero je Iskra prevzela obveznost o izdelavi in montaži novih elektronskih in crossbar central v skupni vrednosti približno 210 milijonov dinarjev.

Do konca leta 1978 naj bi Iskra tako izdelala in montirala na področju mesta Beograda štiri elektronske rajonske avtomatske telefonske centrale sistema Metaconta 10 c in sicer v okrajih Novi Beograd, kjer bi imela EATC kapaciteto 20.000 priključkov, v Bežaniji s kapaciteto tudi 20.000 priključkov, nadalje v Zemunu (druga centrala) s kapaciteto 10.000 priključkov in v Konjarniku tudi z zmogljivostjo 10.000 priključkov. Mimo tega bo Iskra izdelala in sestavila crossbar ATC v Veliki Plani z 2.000 priključki, v Resniku ATC s 500 priključki v Rippnju prav tako s 500 priključki in v Relji s 150 priključki.

PRVA SEJA SVETA ZK ELEKTROKOVINSKE INDUSTRIJE LJUBLJANA

V Ljubljani je bila 6. maja prva seja sveta ZK Elektrokovinske industrije Ljubljana. Na seji so obravnavali organiziranost in delovanje ZK v okviru Elektrokovinske industrije ter program dela v prihodnjem obdobju.

Hkrati je bil izvoljen 21 članski sekretariat sveta ZK, za sekretarja pa Stane Preskar, sekretar ZK ZP Iskra. Podrobnosti s prve seje sveta ZK Elektrokovinske industrije bomo objavili prihodnjič.

KU DO: Vladimir Logar, Lampič Jan-ko, Brunskele Franjo, Seljak Anton, Kryštufek Pavel, Benčič Jože, Vehovec Jaka, Šarabon Vinko, Sodin Vlado, Brezar Janez, Gorjanc Janez, Tronkar Avrelj, Klemenčič Franc, Lavrič Ivo, Planinšek Vili, Kobal Peter, Sekne Emil, Bevk Niko, Bečan Ivan, Novljan Julij, Dovjak Tone, Rajgelj Alojz, Mihalič Stane, Fende Jože, Aleš Danilo, Omahen Ciril, Gregorač Polde, Zupan Vinko, Peter-nelj Henrik in Zaletel Jože.

Glavni direktor Elektromehanike Aleksander Mihev je nato izrekel priznanje v imenu celotnega kolektiva njenemu prvemu direktorju Silvu Hra-stu in pa Jožetu Hujsu za izjemne zasluge pri razvoju Elektromehanike, slednjemu še posebno zaradi uspešne reorganizacije ZP Iskra po branžnem načelu. Obema je podelil tudi zlato značko Iskre.

Jože Zaletel in predsednik poslovnega odbora Elektromehanike Niko Bevk sta nato podelila zlate značke 109 jubilentom 25-letnega dela v Iskri in 191 srebrnih jubilentom 20-letnega dela. Bolnim in odsotnim jubilentom jih bodo izročili bodisi v bolnišnici, bodisi na domu predstavniki družbenopolitičnih organizacij v DO.

Slovesnost je bila zaključena s pri-grizkom in tovariškim srečanjem za vse udeležence.

V. B. R.

Pomanjkanje materiala – prisilni dopusti

„Avtoelektrika komaj zadovoljuje narastle potrebe tržišča, dočim se izdelki „široke potrošnje“ prodajajo z veliko težavo; občutno je vsesplošno pomanjkanje likvidnih denarnih sredstev, kar že povzroča določen zastoj v proizvodnji, s čimer že nastajajo pogoji za prisilne dopuste...“, so bile ugotovitve današnje seje področnega kolegija za marketing.

Ljubljana, 8. 5. 1975 (I. S.) Po-dročni kolegij komercialnih direktor-jev branž in IC, ki ga je vodil direktor področja za marketing Anton Stipa-nič, je med drugim ugotovil nevarno tendenco naraščanja zaloga gotovih izdelkov, predvsem izdelkov „široke potrošnje“, kar je vsekakor posledica ali manjše kupne moči prebivalstva ali pa preorientacija kupovanja na kredit (avtomobili domače proizvodnje so dobili z novimi ukrepi glede kreditir-anja precejšnjo popularnost). Na-daljnja ugotovitev kolegija je bila konstatacija, da kljub zaključkom področnih kolegijev za marketing, finance in organizacijskega kolegija, filiale še vedno niso dobile tistega mesta v poslovnem življenju, ki jim pripada po reorganizaciji Iskre in kot je bilo dogovorjeno na teh kolegijih, kar pa nam na drugi strani povzroča mnoge nepotrebne težave tako v odnosih do kupcev kot tudi pri sami izterjavi nerednih plačnikov.

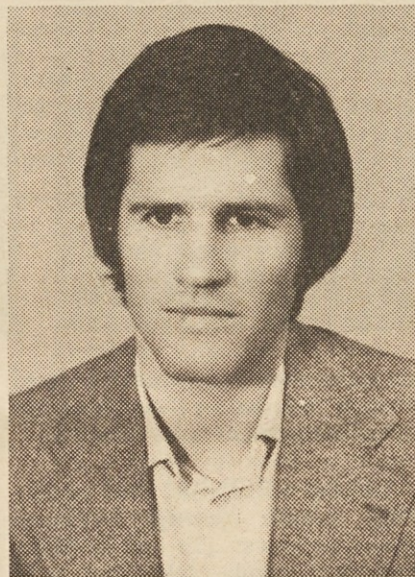
Pomanjkljivosti naše tržne organi-ziranosti pa občutimo samo mi sami (negativne posledice) in seveda na dru-gi strani naša konkurenca (pozitivne posledice!). Ker trg zahteva akcije ne pa neskončne razprave, kdo ima prav in kdo ne pri „odkritju Amerike“ (ki je že zdavnaj odkrita), je torej skrajni čas za ustrezen dogovor o našem skupnem nastopu in enotnih akcijah doma in po svetu! Kajti „ur'ca zamu-jena...“

Tudi pretiran uvoz spravlja mnoge naše delovne organizacije in njihove TOZD v nezavidljiv položaj! Dolgovi do tujine rastejo iz meseca v mesec, zaloge na carinskih skladiščih se še povečujejo, pri tem se pa malokdo vpraša, kaj se bo zgodilo, če se spre-menijo mednarodni kurzi, če se marke, dolarji, lire podražijo „...“? In pri tem kdo je že kaj ukrenil, da bi se stornirale pogodbe za vse tiste materi-ale iz uvoza, ki jih je možno nabaviti doma, ali pa da bi vrnili materiale, za

Za boljše poslovanje Industrije izdelkov za široko potrošnjo

Na razgovor smo povabili predsednika Delavskega sveta industrije široke potrošnje, inženirja Mira Kreka. V razgovoru smo zvedeli, kakšne načrte ima novo formirana branža, s kakšnimi problemi se ubada in kako uspeva formacija služb.

Na zadnji seji Delavskega sveta smo konstituirali samoupravne organe in se predvsem pogloblje spoznali s tržno in finančno situacijo v celotni branži. Ker službe še niso v celoti formirane, zato je teže napraviti izčrpnije analize poslovanja in stanja v branži. Pa vendar smo ugotovili težaven položaj ob preveliki vezanosti sredstev v zalogah in repromaterialu, kar povzroča nelikvidnost posameznih TOZD. Situacijo smo analizirali tudi na sestanku političnega aktiva branže in sejah upravnega odbora. Ugotovili smo, da je trenutnih težav precej, predvsem zaradi nelikvidnosti in nastale situacije ob razpustitvi bivšega IC in novem formiranju delovnih organizacij ter

Predsednik DS Miro Krek: Racionalnejša in večja proizvodnja je naš namen.

spremembi načina financiranja oziroma obračanja sredstev. Ugotovili smo, da je koeficient obračanja sredstev pod 2, v trenutni situaciji pa bi moral biti visok vsaj 2,5 ali višji.

Na podlagi analize situacije smo sprejeli tudi sklepe za rešitev nastalega položaja. Del smo jih že rešili s premostitvenimi krediti. Nadalje pa bo treba zmanjšati reklamacije, oziroma izboljšati kvaliteto dela in izdelkov, saj nam ravno reklamirani izdelki nare-dijo precejšnje stroške. Poleg tega je treba v celoti racionalno izrabiti ob-stoječe možnosti okrog zaloga mate-riala, za kar bo poskrbela planska služ-ba. Upamo pa, da so najtežji meseci za nami in da bo naslednje mesece „steklo“.

Na zadnji seji DS smo sprejeli tudi vodilne delavce branže. Vsi so strokovnjaki na svojih delovnih mestih, stari iskraši in znani prizadevni možje, ki poznajo delo, okolje in imajo dol-goletne izkušnje. Tudi ostalo poslo-vanje na ravni branže počasi normali-

katere že danes vemo, da jih ne ra-bimo, da so se spremenili plani, tehnolo-gija ipd.?

Če ne bomo ukrepali hitro in temeljito, bodo posledice pač zadele tiste kolektive, ki se bodo najmanj prilagodili nastali situaciji, ki bodo znotraj sebe ukrenili najmanj, da bi s čim nižjimi stroški prebrodili pred-videne težave. Kdo pa bo sicer vse to plačal, se pa itak ve!

Torej se morajo tako strokovnjaki (tehnik, tehnologi, komercialisti in finančni delavci, planerji, raziskovalci in razvijalci ter ne nazadnje organiza-torji dela) kot tudi vsi ostali samo-upravljalci z vso resnostjo lotiti reše-vanja te problematike ter se polno in odgovorno angažirati, predvsem v svojih TOZD in na svojih delovnih mestih. To pa velja od TOZD do ZP, sicer se nam bo lahko tudi slabo pi-salo! To pa vsekakor nočemo, zato je treba zastaviti vse sile in uporabiti vse naše znanje, da bi postavke iz letoš-njega gospodarskega plana zadovoljivo izpolnjevali, kar bi nam vsekakor zagotavljalo našo skupno nadaljnjo uspešno rast in razvoj vseh TOZD, s tem pa tudi določen prispevek k sta-bilizaciji našega gospodarstva. To pa je tudi naša velika dolžnost in življenjski interes.

ziram o obstoječimi kadri. Ob tem pa si predvsem prizadevamo, da ne bi nastale skupne službe branže nov branžni vmesni člen med TOZD in ZP. Vse kadre bomo skušali „rekrutirati“ iz posameznih tovarn. In sicer zato, da ne bi povečevali režije in obenem, ker so „prekaljeni“ Iskraši garancija dobro opravljenega dela. Poleg tega pa je namen branžnih skup-nih služb koncentracija strokovnjakov in seveda sredstev. Tudi bomo skušali doseči zlasti na finančnem, plan-skem, investicijskem in kadrovskem področju. Medtem ko je tehnični razvojno področje vsake tovarne zdru-žene v Široki potrošnji tako speci-fično, da je trenutno težko govoriti o skupni tehnologiji ali celo razvojni službi. Mnogo pričakujemo od zdru-žitve sredstev, čeprav bo seveda o njih namenu in porabi dokončno odločala vsaka TOZD zase.

Formacija skupnih služb in kon-centracija strokovnjakov počasi napre-duje. Rok za ureditev kadrovskih vprašanj je konec maja letos, od tega časa, ali vsaj kmalu potem pa se bodo vsaj glavne službe vselile v nove pro-store v Škofji Loki.

Res je, še manjka kadrov, pa upamo, da bomo sistemizacijo in ustrezno zasedbo uredili do določe-nega roka, ker nekaj strokovnjakov se še obeta iz posameznih TOZD. Seveda pa ob tem pazimo, da s premeščanjem strokovnjakov ne bi bistveno prizadeli normalnega funkcionarja tovarn. KF

TEČAJ O INVENTIVNI DEJAVNOSTI

V Novi Gorici je bil te dni tečaj o množični inventivni dejavnosti. Orga-nizirali so ga v skladu s sklepi zadnjega zasedanja skupščine ZP Iskra.

Glavna tema tečaja je bil samo-upravni sporazum o inventivni dejav-nosti, katerega je skupščina že dala v javno razpravo. Osnutek samouprav-nega sporazuma so prav te dni natis-nili v tiskarni v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani, dobili pa ga bodo lahko vsi, ki se zanj zanimajo.

Tečaja v Novi Gorici se je udeleželo okoli 30 predstavnikov industrije Avtoelektrike, predaval pa je bila službe za industrijsko lastnino ZP Iskra inženir Bojan Pretnar.

Udeležence tečaja je zanimalo predvsem to, kje so vzroki, da inven-tivna dejavnost v Iskri, še bolj pa v drugih organizacijah, ni zaživila v takšnem obsegu kot bi morala. Široka razprava se je dotaknila tudi številnih drugih problemov, kot na primer, ugotavljanje gospodarskih koristi ino-vacij, nagrajevanje inovatorjev, spodbujanje te dejavnosti in podobno.

Tečaj je izredno dobro uspel. Podobna srečanja bodo prihodnji mesec, torej junija, organizirali tudi v drugih Iskrinih industrijah.

lad

Pogodbo o izdelavi in montaži EATC so podpisali v skupščini mesta Beograd.

Po sledih Koroškega odreda

Za današnje številko Iskre, v kateri še vedno nekaj prostora puščamo spominom od 30-letnici osvoboditve, smo za pogovor zaprosili komandanta Koroškega odreda — Ivana Uraniča, ki je aktivno s svojimi enotami sodeloval v zaključnih operacijah zadnje dni vojne na Koroškem. S svojimi bogatimi pripovedmi o dogodkih in doživljajih v dneh do 15. maja, ko se je vojna dejansko končala, nas je postavil pred težko nalogo, kako iz množice teh spominov izluščiti drobec, ki bi ga lahko zapisali kot celoto in z njo prikazali vsaj del dogajanj v tistih dneh na Koroškem.

Koroški odred, kateremu je povele Ivan Uranič, je štel okrog 1.300 borcev in je bil sestavljen iz štirih bataljonov. Prvi in drugi bataljon Koroškega odreda sta bila manjši enoti z nekaj nad 100, oz. 150 borci, tretji in četrti — Severno Koroški odred pa sta imela tedaj po nekaj nad 500 borcev.

V aprilu in maju do konca vojne so bataljoni Koroškega odreda operirali na naslednjih področjih: prvi bataljon zahodno od Ljubljanske ceste in tja do Ziljske doline, drugi na področju med Jezerskim, Železno Kapljo in Ljubljano, tretji bataljon, pri katerem je bil v tem obdobju tudi štab odreda, je

Komandant Koroškega odreda Ivan Uranič-Drago po osvoboditvi.

operiral med Dravogradom in cesto Jezersko — Želzna Kaplja. Četrti — Severno Koroški odred, ki je ves ta čas operiral dokaj samostojno in je bila včasih z njim zelo otežkočena zveza, pa se je gibal na področju severno od Drave, okrog Svinjske planine do Celovca in etničnih mej.

Kazalo je sicer, da bo nemška aktivnost na teh področjih proti koncu aprila in v maju nekoliko popustila, vendar bilo je nasprotno. Bežeče nemške enote so nenehno pritiskale na enote Koroškega odreda. Vrstile so se bitke, včasih ogorčene in so terjale tudi precejšnje žrtve, toda bataljoni Koroškega odreda so vzdržali, čeprav so se morali nenehno premikati in se spopadati z nekajkrat močnejšimi sovražnikovimi enotami.

Dogodek 25. aprila bi bil za tretji bataljon in štab Koroškega odreda skoraj usoden. Ta bataljon se je 25. aprila zadržal v Lobniku pri zavednem kmetu Peršmanu. Visoko nad kmetijo so postavili svojo zasedo in se spustili niže, da bi si bataljon odpočil in nahranil.

Toda zaseda nad kmetijo ni bila dovolj pozorna. Približala se je močna nemška enota, zasedo presenetila in jo pobila, ne da bi pri tem padel en sam strel. V bataljonu torej ni bilo slutiti, da mu je tako blizu močna sovražnikova formacija in zlahka bi postal njena žrtev. Nemci so namreč tedaj že zasedli odlične položaje po vrhovih nad kmetijo, a bataljon je rešila zanesljive tragedije patrila VDV, ki se je tedaj nepričakovano znašla pred Nemci. Z njimi se je spopadla in ogorčeno streljanje je šele odkrilo, da se tretji bataljon nahaja v veliki nevarnosti.

Nemci so tedaj že vžgali po Peršmanovi domačiji, a k sreči so borci 3. bataljona, ki so se pravkar pripravljali na večerjo, bili toliko zakriti, da so se povečini naglo umaknili v gozd, le nekaj se jih je razkropilo. Docela presenečeni so slednjič sprejeli boj z nemško enoto. Bitka je trajala do pozno v noč. Nemci so pritiskali z vso silo, vendar so jih borci 3. bataljona uspešno odbijali tako, da so iz Peršmanove domačije lahko odnesli vso opremo in arhiv. Zvrstilo se je nekaj nemških in partizanskih jurišev, vendar se je moral partizanski bataljon zaradi premoči proti polnoči umakniti. Nemci so namreč imeli boljše položaje na vrhovih, zato jim naši borci niso mogli do živoga.

Tretji bataljon se je umaknil v dolino Koprivno, kjer je tudi naslednje dni imel nekaj ostrih spopadov z Nemci, zlasti 27. aprila na Jeklovem vrhu.

Ponoči 28. aprila je zapadlo kakih 30 cm snega. Položaj se je tedaj še poslabšal, saj so za našimi borci ostajale v njem dovolj jasne sledi. Bataljon se je iz Železne Kaplje tedaj premikal proti nekdanji avstrijsko-jugoslovanski meji. Tu so se borci naenkrat znašli na gazi, ki jo je ustvarila nemška kolona. Nadaljevali so pot po njej, dokler tik pred mejo niso opazili nemške zasede. Hud mraz je pritiskal, zato so se Nemci s hojo ogrevali, stran od svojega orožja. Borci 3. bataljona so morda le kakih 20 metrov od njih postavili svojo zasedo, ki se seveda ni zmenila za mraz, pač pa z orožjem v roki prežala na Nemce, najbrž dodobra presenečene in stran od orožja.

Celoten bataljon se je tako brez boja, v megli, ki se je razpotegnila čez greben slednjič umaknil čez sedlo na Olševo in nato 30. aprila v Solčavo, kjer se je na počitku zadržal vse do 5. maja. Tu so formirali tedaj tudi Avstrijski bataljon, sestavljen iz pridruženih avstrijskih in nemških dezerterjev. Bilo jih je nekaj nad trideset, vodil pa jih je nekdanji poveljnik policijske postaje.

V naslednjih dneh, ko je prišlo povelje, naj se bataljoni Koroškega odreda premaknejo do Celovca, je tretji bataljon nadaljeval pot proti Selam, kjer je brez boja dosegel predajo okrog 200 nemških policistov, z vso opremo in orožjem. Drugi

Spomini

Ob tridesetletnici osvoboditve danes še misli dveh borcev — upokojenega Mirka Križnarja in Franca Ahačiča.

MIRKO KRIŽNAR, pred upoko-jitvijo svetnik glavnega direktorja Iskra Commerce: „Ta leta so neverjetno hitro minila. Zelo dobro se še spominjam zadnjih dni pred osvoboditvijo, ko smo se Jugoslovani v koncentracijskem taborišču Allachu pri Muenchnu tresli za življenje. Nemci so namreč hoteli odstranjevati priče svojih zločinov in so množično odstranjevali dokaze svoje krivde.

Nekaj dni prej so odpeljali približno 4.000 jetnikov v smer proti Tirolam. Približevalo so se že zavezniške enote. A 29. aprila smo se počutili kot na novo rojeni, ko so v taborišče vkorakali ameriški vojaki. Bil je nepopisen občutek sreče — bili smo svobodni! Vendar pa je bil položaj v taborišču več kot žalosten.

Množice shiranih jetnikov so umirale od raznih boleznih in splošne izčrpanosti. Borili smo se za vsaj minimalno disciplino, da bi bolne tovariše ohranili pri življenju. Količina hrane, ki pomeni normalnemu človeku zelo skromen obrok, je bila namreč lahko za te shirane reveže smrtonosna. Vse-vprek so ležale množice trupel, ki jih ni bilo mogoče sproti pokopavati. Ilegalni komite Jugoslovani, ki se je do zadnjega držal v strogi ilegali, se je prvič pokazal skupaj ravno 29. aprila 1945 in med prvimi ukrepi določil skrb za bolnike in obvezno proslavljanje 1. maja. Ta proslava je bila sicer skromna, a nadvse slovesna. Takoj po praznovanju sem obležal, okužen od

bataljon je v ostrem napadu zavzel postojanko Šmarjeto na poti med Železno Kapljo in Borovljami, prvi pa je zavzel Slovenji Plajberg, kjer je najprej razorožil sovražnika v bunkerjih, nato pa v jurišu zavzel še postojansko Bajdiše in potem nadaljeval pot skozi Bistrico v Rožu proti Borovljam. Severno Koroški bataljon je zavzel vrsto pomembnih postojank Pustrica, rudnik Golobica, St. Andraž, Grebinj, Djekše in Knježa, zajel pri tem veliko sovražnikovih vojakov in hkrati osvobodil 300 jugoslovanskih deportirancev.

V Borovljah je naslednje dni sledilo razoroževanje nepretrganih nemških kolon, da se je oprema, orožje in vozila na visoko nabrala od cesti. Razorožili so celotno 13. SS divizijo in slednjič so za Nemci prišle še domobranske, četniške in ustaške kolone. S temi, zlasti slednjimi ni šlo tako zlahka, saj se partizanom niso hoteli predati, pač pa so za vsako ceno poskušali prebiti obroče in se predati Angležem. Ni šlo brez bojov in številnih žrtev, vendar so borci bataljonov Koroškega odreda vztrajali in razbili precejšnje sovražnikove enote.

Toda pritisk bežečih ustaških in četniških enot je pri Borovljah bil vse

pegastega tifusa. To je huda bolezen in komaj sem se izmazal.

Prvi dnevi svobode so torej v mojem spominu neizbrisno povezani z golim bojem tako za svoje kot za življenja bolnih tovarišev. Ko sem za silo okrevljal, sem se spet lotil pomoči v ambulantni službi. Jugoslovani smo se vrnili v domovino šele 17. junija — s posebnim transportom — na kamionih ameriške vojske.

FRANC AHAČIČ, konstruktor specialnih naprav v TOZD Orodjarna v kranjski Elektromehaniki: „Prve dni maja 1945 sem bil na Koroškem v Dobjem pri Baškem jezeru. Imel sem funkcijo obveščevalca Koroškega odreda. Vsak trenutek smo pričakovali konec vojne. Na tamkajšnjem terenu smo bili le trije obveščevalci.

Ko smo izvedeli za konec vojne, smo se svobodneje kretali v dolini in razoroževali skrite sovražnike. Čez dva dni je prišla hercegovaška brigada in zasedla Roško dolino do Celovca, mi pa smo še naprej ostali na svojem terenu. Z motorjem sem šel naslednji dan v Borovlje v naš obveščevalni center. V tem času so nas udarile čez Ljubelj umikajoče se sovražne armade. Domačini so nas takoj obvestili, da so za železniško progo Nemci in ostali sovražniki, ki so se nameravali prebijati naprej proti Celovcu. Obveščevalci smo šli v izvidnico gledat, kaj je. Nemci so nas opazili in vžgali po nas. Prišel se je hud neenak boj. Tedaj se je vključila v boj tudi ena naših brigad, ki je pred tem zasedla Borovlje in okolico. Proti večeru se je morala naša brigada umakniti proti Celovcu, Nemci pa so začeli prodirati čez Dravo za njo. Medtem smo mi morali po dolžnosti v bližnjo vas ob glavni cesti. Prodirajoči Nemci in belogardisti so nas obkolili v neki hiši. Ko smo to ugotovili, smo se hitro preoblekli — jaz v železničarsko uniformo. Ko so prišli notri, so nas spraševali po partizanih. Štiri dni sem se nato, preoblečen v železničarja, gibal med ubežnimi civilisti in jih med drugim spraševal tudi, zakaj bežijo. Ko sem ugotovil, da so naščuvani proti naši vojski od belogardističnih elementov, sem jim razložil, kako je v resnici in nekaj družin se je nato vrnilo na svoje domove. Ko so Nemci odšli, sem se vrnil nazaj v Dobje in tam smo 15. maja od oficirja hercegove brigade dobili ukaz, da se moramo z vso ostalo partizansko vojsko vred umakniti čez Karavanke v Jugoslavijo. Ta ukaz nas je seveda precej presenetil, saj se nismo vedeli za zahrbtno politiko angloameriških zaveznikov. No, Koroško smo takrat dokončno zapustili, kot se je žal izkazalo kasneje.“

prehud, da bi jih bataljoni Koroškega odreda lahko v celoti strli, zato so se po ogorčenem boju umaknili proti Galiciji, čez Dravo na Velikovec in nato v Celovec.

Težke dni so tedaj preživljali borci Koroškega bataljona, čeprav je bilo uradno vojne že davno konec. Številni so v teh zaključnih operacijah svoja življenja žrtvovali na oltar osvoboditve, a najtežje in najbolj boleče za

Komandant Koroškega odreda Ivan Uranič-Drago in Jože Pogačnik-Tomo, nekdanji sekretar Iskra Commerce, slikana pred koncem vojne v Ljubljani.

Pogled na prehojeno pot

Ob 30-letnici osvoboditve smo poprosili tri nosilke partizanske spomenice iz leta 1941, še vedno aktivne družbenopolitične delavke, naj nam odgovorijo na naši vprašanji: „Kako Vi osebno ob 30-letnici osvoboditve gledate na pot, ki jo je v tem času prehodila naša družba? Kako ocenjujete njen dosednji razvoj? “ Ljubez-nivo so se odzvale naši prošnji in nam odgovorile takole:

OLGA VRABIČ: „Mislim, da je bil ta razvoj gigantski. V želji, da bi ne-prestano izboljševali stvari, morda izgublamo izpred oči, kakšen je bil start pred 30 leti. To se dogaja celo nam, generaciji, ki je nosila aktivno NOB, kaj šele mladim ljudem, ki nimajo možnosti za primerjavo. Oni

že v veliki meri koristijo te pridobitve, ne da bi se v polni meri zavedali, da je bilo nekoč življenje v osnovi drugačno. Če s tega stališča — napredka, materialnega bogastva, standarda, izobraževanja, položaja delavca in občana — motrimo prehojeno pot, lahko ugotovimo, da se je življenje pri nas v temelju spremenilo. To seveda ne pomeni, da ni več problemov, ki jih moramo še rešiti. Nova stopnja razvoja postavlja drugačno prioriteto problemov; medtem ko smo se včasih borili za delovno mesto za žensko in bili zadovoljni, če ga je dobila. Danes zahtevamo kvalificirano in visokokvalificirano delo za našo ženo. Tu se že kaže samoupraven odnos pri zahtevah za ustrezna delovna mesta tudi glede na kvaliteto slednjih.“

MARA RUPENA — OSOLNIK:

„Menim, da je napredek ogromen v primerjavi s tistim, kar je bilo. Kot udeleženka NOB in povojne graditve sem ponosna na dosežene uspehe in iz vsega srca bi želela, da tako naša kot mlada generacija, ki bo začeto delo nadaljevala, utrjuje in še naprej razvija našo samoupravno graditev. Kot pri vsaki, še posebej družbeni graditvi, predvsem pa pri globokih spremembah, kakršne

vse, ki so tu bili svoj boj, je bilo povelje, da se morajo enote osvobodilne vojske umakniti s Koroške nazaj čez mejo. Solzih oči so naši borci, prepolni razočaranja zapuščali osvobodjene Slovence onstran meje, brate, ki so užili tako malo svobodnih ur, dokler jih krivična odločitev zaveznikov znova ni odtrgala od naroda, kateremu pripadajo.

Zapisal J. C.

zahteva samoupravni socializem, je razumljivo, da se javljajo večje in manjše težave in da smo v iskanju premagovanja težav včasih bolj, včasih manj uspešni. Vsekakor pa po mojem mnenju to zavisi od vsakega posameznika in njegovega prepričanja, da je dolžan prispevati tudi on svoj delež k skupni graditvi.“

Narodni heroj ALBINA MALIHOČEVAR: „Čas revolucije je izgnal okupatorja. Prva leta po vojni so potekala v znamenju borbe za graditev porušeni domov, tovarn in za kader, katerega je morala dati naša generacija za vsa področja. Po 30 letih se ta trud obrestuje tako na veliko, da človek tega skoraj ne more dojeti. Naša generacija je lahko ponosna na revolucijo in na izgraditev samoupravljanja!“

delavcu se je v teh 30 letih utrudila zavest o njegovem delu in družbeni lastnini v imenovalec naše družbe. Družba kot taka pa naj bo v bodoče bolj širokogrudna pri vzgoji otrok in naj bolj razbremeni ženo, da bi se ta lahko bolj udeleževala v družbeno-političnem delu ter uveljavljanju samoupravljanja.“

V. B. R.

Obiskali smo Industrijo izdelkov za široko potrošnjo — TOZD Montaža malih motorjev v Spodnji Idriji

Okrog leta 1970 so v Iskri Železniki precej razširili svojo dejavnost, dvignili produktivnost in razširili proizvodni program. Ker pa jim je manjkalo delavcev, zlasti v montaži, je bilo treba najti rešitev za zamotano vprašanje — kje dobiti delavce.

Železniki so namreč navezani na ožjo okolico, ker ne morejo računati, da bi se delavci vozili iz oddaljenih krajev. Stanovanj pa jim je tudi manjkalo, da bi s tujimi delavci zamašili vrzel. Istočasno pa je v Idriji primanjkovalo delovnih mest za ženske, te pa so rabili v Elektromotorjih. Za zaposlitev žena in hčera rudarjev je bil zainteresiran tudi rudnik živega srebra v Idriji, ker konjunktura živega srebra ni bila najboljša.

Vanja Šemrov je doma z Gor. V tovarni lepi dušilke za odklanjanje radijskih motenj. Vsak dan se vozi s kolegico 11 kilometrov daleč v službo z osebnim avtom. Malo „zložit“ za bencin, pa je prevoz tu.

V razgovoru z vodjo splošnih služb, Srečkom Poljancem smo izvedeli, da imajo delavke po večini lepo urejeno otroško varstvo, saj so vrtci v Idriji in spodnji Idriji, še več mamic pa si je uredilo varstvo s pomočjo tašč, babic in nekatere tako, da z možem delajo v različnih izmenah.

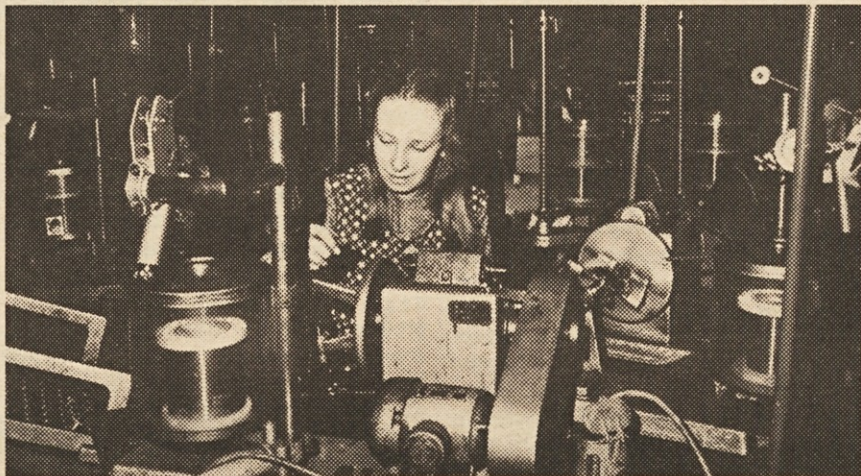
Imajo tudi lastno menzo, kjer

Vera Mlinar iz Idrije, mati dveh šolarjev, je vlagala izolacijo, ko smo jo vprašali kako ji gre. Zadovoljna je. Z možem dela na različnih izmenah, da lahko sama popazita na otroke.

pa naslednje oddelke: montažo, lakirnico, strokovne službe, tehnološko-planski oddelke, oddelke tehnične kontrole kvalitete in splošne službe.

Kakor smo že rekli na začetku so v Idriji le montažni oddelki, polizdelke pa jim dobavljajo iz Iskre v Železniki. Prav tako zanje v elektromo-

Lojzka Istenčič navija rotorje. Sicer pa je doma s Cola in stanuje v Idriji. Mamo paima zaposleno v Ajdovščini. Doma se srečata le čez nedeljo. Pravi, da se je v osmih mesecih, kolikor je zaposlena v Iskri, zelo dobro živela v kolektiv. „Večinoma mladi smo zaposleni, pa so kontakti kaj hitro vzpostavljeni,“ nam je zaupala.

torjih pripravljajo vso tehnično — to je razvojno in tehnološko dokumentacijo, opravljajo nabavno in prodajno službo ter jim nudijo še nekatere druge usluge tehničnih služb.

Sicer pa je Spodnja Idrija samostojna TOZD, z lastno samoupravno in upravno strukturo. V tovarni je OO ZK, ki jo vodi Marjan Bončina, dalje OO sindikata s predsednikom Živkom Makucem, OO Zveze borcev — predsednik je Vojko Boškovič in OO Zveze socialistične mladine, njen predsednik je Lidija Anzelm.

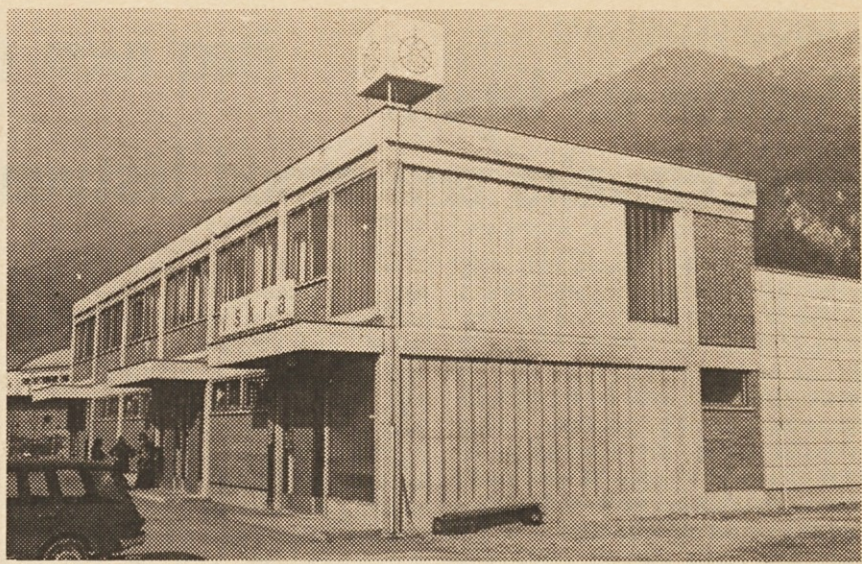
Večina delavk se dnevno vozi. Največ jih je iz Idrije, od koder imajo do tovarne 5 kilometrov, je pa še precej delavcev iz oddaljenih krajev — s Črnega vrha nad Idrijo, od koder je kar 25 kilometrov, vozijo pa se še iz Godoviča in Gorenje Kanomlje.

kuhajo dnevno okrog 280 obrokov. Cena je zmerna, saj delavci prispevajo le 2 dinarja, ostalo pa daje tovarna. Na razpolago imajo tudi hladna jedila, pecivo, mleko, brezalkoholne pijače in cigarete v bifeju.

Pospešeno se urejajo stanovanjsko vprašanje, zlasti socialno šibkih družin in mladih zakoncev. Letos se bo vselilo 12 družin v stanovanja, ki jih gradijo iz sredstev solidarnostnega sklada.

Vodja montaže Martin Lazar nam je povedal precej o proizvodnji. Lani so dosegli plan količinsko 100,2 procenta, vrednostno pa 102,9 procentov. Letos imajo v planu trinajstprocentno povečanje proizvodnje ob istem številu zaposlenih. Izdelali bodo 2.140.000 motorjev, to je 258.000 motorjev več kot lani.

Prosili smo ga tudi, naj nam pove,

Iskra v Spodnji Idriji je tudi na zunaj elegantna.

kako pri njih nastane končni izdelek. Takole nam je razložil:

Razvojno in tehnološko dokumentacijo dobimo iz Železnikov. Polizdelke nam tudi izdelajo tam, nekaj pa jih naredijo naši kooperanti. Vse to zberemo v skladišču. Statorske in rotorske pakete dobimo že izdelane.

Tehnološko gre izdelava nekako takole: Najprej vstavimo izolacijo v rotorski paket, nato navijalke navijejo navitja, nato sledi vtisnjenje, vezava, varjenje kolektorja, impregnacija, nato struženje kolektorja in balansiranje.

Hkrati navijemo navitje za stator, naslednja faza je vlaganje navitja v

Frančiška Tušar dela v lakirnici. Zrak je tu nasičen s parami razredčil. Vroče je in delo je umazano. Pa je vesela. Pravi, da kar dobro zasluži. Otroke ima že večje, trije hodijo v službo, dva pa v šolo. Mož pa doma gospodinja, če je potrebno. Je namreč upokojen rudar.

Zoran Raspet je pomagal montirati lužne črpalke na traku. „Poročen sem,“ nam je povedal, „pa imam težave kakor vsi mladi zakonci. Imam osem mesečno hčerko in z njo in ženo se stiskamo v eni sobici. Za varstvo pa se z ženo menjava na „šihu“. Upam, da dobiva še letos stanovanje iz solidarnostnega sklada. Potem pa že bo.“

statorski paket, sledi pa oblikovanje navitja in impregnacija.

Nato na naslednjem traku sestavimo motor v celoti. Zmontiramo stator in rotor z ležajnimi jarmi. Tak postopek je pri izdelavi kolektorskega motorja, asinhronski motor pa izdelamo nekoliko drugače, čeprav je tehnologija izdelave v bistvu podobna.

—K. F.—

Cvetka Erjavec, ki vtiska ležajne jarme, nam je rekla, da je zelo zadovoljna z delom, da bi le ne bilo slabše, je dodala.

Pogovorili smo se tudi z vodjo obrata Tonetom Rakovcem. Rade volje nam je prijazno postregel s podatki: Letos bomo povečali produktivnost za okrog 15 odstotkov ob istem številu zaposlenih. Poiskali bomo pa še ostale skrite rezerve, kot je zmanjšanje izmeta in še nekaj drugih ukrepov. Dosegli bomo brutoprodukt prek devet starih milijard.

Tako so se začeli dogovori med občino v Idriji, rudnikom, zavodom za zaposlovanje in Iskro. Sad teh razgovorov je bil obrat montaže v bivši rudniški mizarnici v Idriji.

Maja leta 1971 so bili sklenjeni dogovori, nato pa so adaptirali prostore, montirali stroje, testirali, sprejeli in priučili delavke, (na priuče-

Metka Gostiša, simpatična blondinka, sestavlja rotorje. Doma je iz Idrije. Popoldne pa rada pomaga doma pri gospodinjstvu. Je aktivna mladinka in zlasti rada igra roket.

vanju so bile v matični tovarni v Železniki) in delo v obratu je steklo 9. 8. 1971.

Prvi vodja obrata je bil Martin Lazar, ki je bil hkrati tudi tehnični vodja. Začeli so s 60 delavkami, ki so montirale lužne črpalke za pralne stroje in asinhronske motorje. Proizvodnja je rasla. Zaposlovali so čedalje več novih delavk. Hkrati pa so gradili nove proizvodne prostore v Spodnji Idriji, kjer je prostora za okrog 380 delovnih mest. Med kolektivnim dopustom leta 1972 so začeli s selitvijo in slovesno otvorili obrat 29. novembra 1972.

L. 1974 je obrat po novi ustavi dobil status TOZD, leta 1975 pa je ta postala samostojen TOZD v okviru branže široke potrošnje.

Danes je v Spodnji Idriji zaposlenih 310 delavcev — 272 žensk in 28 moških. Delajo v dveh izmenah. Imajo

Montaža tovarne brni v delovnem vzdušju.

V prepolnem skladišču smo našli Dušana Klemenčiča. Brez razlage se vidi, da imajo težave s prostorom. „Veliko prekladamo, da spravimo vse pod streho,“ nam je povedal. Včasih so tudi težave z materialom. Vprašali smo ga, kaj dela popoldne. „Hčerko varujem, žena gre popoldne v službo, pa mi tako poskrbi, da mi ni dolgčas. Sicer pa je treba pri hiši vedno kaj „pocimprati“, tako da za hobije zmanjka časa.“

Potreba po lepem je za človeka ena izmed bistvenih zahtev

Uspele likovne razstave treh amaterjev, delavcev Iskre, kiparja Lojzeta Čampe v Kostanjevici, zbiralca ornamentov Ivana Razborška v Ribnici in slikarja Borisa Lavriča v Kranju, so tik pred minulimi prazniki razkrile plemenit posluh krovne gospodarske organizacije za umetnostno ustvarjalnost in širok ljudsko vzgojni odmev takih prireditvev, obenem pa so tudi te razstave še enkrat potrdile resnico, da pri vsem tem ostaja bistvena ustvarjalna iskrica avtorjev samih. Če to lahko najde svoj odmev tudi med stoterimi in tisočeri gledalci, je seveda to še ena široka ustvarjalnost več.

Gotovo: Iskra s svojimi 30.000 delavci v raznih industrijskih obratih po raznih krajih, je ne samo prostrana delovna, ampak tudi široka kulturna skupnost. In kot se organizirajo razni tehnični strokovnjaki, kot se organizirajo celo bivši borci, da ne govorimo o športnikih, tudi znotraj samega gospodarskega okvira, čeprav to v nečem nasprotuje splošnemu teritorialnemu načelu, tako je razumljiva in vzpodbudna zamisel o združevanju amaterskih likovnikov v okviru Iskre. Razveseljive so take likovne razstave. Morda bi kazalo dejansko še bolj uresničevati pobude, ki jih je v imenu nove organizacije likovnih amaterjev Iskre izpovedal njihov predsednik Ivan Razboršek: na primer likovne kolonije po raznih krajih, pri čemer bi likovniki — amaterji v zahvalo za bivanje prepuščali organizatorjem kaka svoja dela; koristna bi bila tudi zamisel o pomoči pri nadaljnjem strokovnem šolanju amaterjev; dragocena je tudi želja, da bi domači likovni amaterji z nižjimi cenami svojih storitev omogočali nakup slikarskih in kiparskih del ostalim članom delovnega kolektiva.

Nasprotno pa bi nekoliko podvomili o pravilnosti teznje, da bi društvo likovnih amaterjev Iskre kakorkoli vplivalo na vodstva delovnih organizacij za to, da bi reprezentančne in druge prostore podjetja okrasili prav z njihovimi izdelki. Kot mora biti Iskra v svojih industrijskih dosežkih v sami mednarodni konici, tako bi morala biti tudi prisotna absolutna in brez-

obdelovanje lesa mu je postalo ne samo ustvarjalna slast, ampak tudi podaljšek vsega njegovega študija. Nekam stisnjene drobne ustnice med delom in pogovorom so pričale o njegovi trdni volji, temeljitosti in resnosti, s katero se loteva vsake naloge. In čeprav mu morda manjka še one končne odkriteljske moči, s katero bi sebe in svet prevrnil, so njegove lesene plastike harmonično uglasene; čeprav abstraktnih oblik, so vendar izraz nekih spontanosti, čustvenosti in organskih človeških resničnosti. Je nežnost predmet, misel, načrt ali življenjska sila? Kakorkoli že: kiparska plastika s takim podpisom tako nežnost tudi pri gledalcu vzbudi.

Prisrčno so uvedli razstavo jugoslovanske ornamentike v Ribnici domači šolski pevčki in harmonikarji. Po uvodu dr. Ivana Sedeja in besedah zastopnika republiškega združenja likovnih amaterjev Slovenije Franja Smoleta je spregovoril tudi sam razstavljalec Ivan Razboršek, samozavesten in podjeten, a vendar z nekam pesniško bujnimi lasmi, ves v oblakih vzvišene ideje, pa vendar praktično na tleh, skratka zaposlen v marketingu.

Rojen je bil v Skopju in pozneje je živel tudi v Slavoniji in Zagrebu, prepotoval je vso Jugoslavijo. Gotovo je bil tudi to razlog več za to, da je po lanski razstavi slovenske ornamentike letos predstavil izbor iz pestre jugoslovanske ornamentike. Sicer pa je obudovanja vredna že njegova zbirateljska vnema nasploh. Polnih 26 let že poleg svojega rednega dela kot ljubitelj zbira razne elemente ornamentike, bodisi trdih geometričnih struktur, bodisi bujno kipečih, rastlinskih, srčastih oblik.

„Zbranih imam že čez 7.000 ornamentalnih elementov, poleg tega pa med drugim še najmanj 400 raznih ornamentalnih zasnov nageljnov,“ je pripovedoval ponosno Razboršek in hkrati vabil v svoj dom, kjer se lahko „za cel dan potopiš v njegovo zbirko in v pozabiš na vse ostalo.“ Resnično je velika stvar, da je z raznih starih predmetov, predpasnikov, srajc, kožuhov, orodja, arhitekturnih ostankov in

skega področja še drugačne, poetične svetove ornamentike —, tako in še bolj leta 1933 v Naklem rojeni gorenjski fant Lavrič nenehno celo pri svojem industrijskem delu v tovarni, živi predvsem v svojem fantazijskem svetu naivnega slikarstva, ki ga vodi breztežna stanja daljnjih planetov. Uvod, ki ga je podal o avtorju, že znanem slovenskem in jugoslovanskem naivnem slikarju, v imenu Gorenjskega muzeja Cene Avguštin, je mnogim obiskovalcem razstave njegova dela približal še bolj; sicer pa sleherni človek nosi v sebi tudi še neodkriti svet želja, domišljij iskanj in nečesa nedosežno lepega. V slikah Borisa Lavriča, še posebej tistih na steklu, kjer je tudi v tehniki posnemal stare ljudske kmečke slikarje, žarijo čudne rdečkaste rožnate oblike cvetnih listov, ogromne čaše cvetov, ki poganjajo iz drugih cvetov, med nekakšnimi marsovskimi vulkanskimi kraterji plavajo po zraku dolgonogi beli, črni ali rdeči repati konji, se z rokami dotikajo čudni človeški liki z razpuščenimi lasmi. V teh človeških likih je Lavrič, kot je sam pripovedoval, upodobil žensko, ne moškega. „Samega sebe sploh nočem upodabljati. Gre mi le za osvajanje novih planetov, za iskanje izven tega zla, ki ga sicer ljudje poznajo...“ In čeprav so nekateri njegovi liki grozljivi, včasih skoraj sovražni, je vendar v tem njegovem lovu v neskončno daljavo, da bi dosegel nekaj, kar je dobro in lepo, pri vsej samotnosti toliko vsesplošno človeškega, da njegova dela verjetno marsikomu pomagajo pri podobnih iskanjih. A če govorimo spet praktično: ali niso nekatere njegove podobe preprostih oblik, a živih barv, zlasti izrazito modre ali izrazito rdeče, še kako primerne tudi za izdelavo v obliki sodobnih reprezentančnih barvnih oken? Ali ne bi bila zlasti podoba, kako se v vesolju stikajo roke dveh plavajočih človeških bitij, še kako primerna za sodobno in hkrati vsem razumljivo likovno ponašanje komunikacij?

Iskanja, lepota in komunikativnost so dejansko tisto, kar je pri umetnosti v delovnem okolju še posebej zlahkno. Kaj se torej ne bi za konec ustavili še pri razstavi del gorenjskih akademskih

Slikar Boris Lavrič razstavlja v galeriji Prešernove hiše v Kranju živobarvne podobe iz fantazijskega sveta.

likovnikov, zares kvalitetni razstavi, ki jo je Iskra v okviru svojega tedna „Umetnost v delovnem okolju“ odprla 5. maja tudi v avli tovarne telekomunikacij na Laborah. Bodisi da gre za neka abstraktna ali zgolj impresi-onistična poustvarjanja lepote, bodisi da gre za novo individualno odmevanje predmetnosti in stvarnosti domače zemlje, prepričan sem, da to, kar je lepo, tudi najbolj preprosti ljudje vselej razumejo in da jim lepo pomaga tudi pri vsakdanjem delu. Kdo ne bi, recimo, pri sliki krompirja na njivi s košaro in vzvišenimi oblaki Franca Novinca, začutil vso trdo otipljivost domače prsti, domačega šibja, domačih kolovozov, hkrati pa se s silnim hrepenenjem jel vzpenjati tudi pod nebo nad oblaki? Stvarnost in poezija se nikoli ne izključujeta.

Bogdan Pogačnik

Mladi v IC in izobraževanje

Letos, 13. maja, se je iztek enomesečni ciklus idejnopoličnega izobraževanja, ki ga je — v skladu s svojim operativnim načrtom dela — organiziralo predsedstvo koordinacijske konference ZSMS v Iskra Commerce. Torkovi popoldanski programi predavanj, ki so bili namenjeni izobraževanju predvsem vsem v Iskra Commerce včlanjenim mladincem, so zajeli nekaj naslednjih tematskih področij:

1) vlogo subjektivnih dejavnikov v naši družbi (s posebnim poudarkom na opredelitvi temeljnih elementov in vrst politik, političnih subjektov, procesov osveščanja, družbenopolitičnih organizacij in njihovi vlogi na različnih nivojih idr.),

2) temelje in osnove marksizma (z osvetlitvijo pomena in vloge marksizma, temeljnih načel marksističnega pogleda na svet, ustvarjalnega nadaljevanja dediščine teoretikov marksizma, perečih vprašanj človeka in družbe, na katera odgovarja marksizem na svoj prepričljiv in človeško smotrni način),

3) samoupravljanja (in s tem v zvezi metod in oblik dela organov upravljanja in vodenja pri izboljšanju poslovanja idr.) ter

4) vloga mladine po IX. kongresu ZSMS (o čemer smo v našem glasilu že večkrat pisali).

Predavala sta magistra politologije J. Klopčič in R. Rizman iz FSPN,

sekretar samoupravljanja pri RK ZSS Kukovec ter sekretar OK ZSMS Lj. Center, Karel Destovnik.

Program družbenopolitičnega izobraževanja mladih v IC, ki je pri uveljavljanju ustavnih načel in sprovanju akcijskih programov OOS, ZK, ZB postal nujnost, so moralno podprli tudi družbenopolitični dejavniki TOZD zunanji trg, ki jim je mladina, z izostrenim čutom za koordiniranje dejavnosti omogočila, da so se vključili v gornji ciklus izobraževanja. Tako so se k množici mladih poslušalcev priključili še nedavno izvoljeni člani samoupravnih organov in komisij, delegati v zbore združenega dela, SIS, sindikalni poverjeniki in člani, oz. funkcionarji v OOS, ZK, ZB, idr., kar je nekje razumljivo, če se spomnimo starostne strukture zaposlenih in članstva v OOS. Prednje in še dejstvo, da je na vsakem predavanju prisostvovalo skorajda 50 poslušalcev, potrjuje, da vlada za tovrstno izobraževanje pri nas veliko zanimanja, ki bi bilo še večje, če se marsikateri ne bi izobraževali po delavskih univerzah in drugod ter predvsem po zaključku bolj ali manj napornega delovnika. Spoznanje, da je idejnopolično izobraževanje potrebno, je pri sprovanju akcijskega programa najprej prevladalo v vrstah mladih in s tem ovrglo preživele in obsojane pomisleke o koristnosti takih seminarjev. Med zbranimi namreč ni bilo malo poslušalcev, ki zaradi pomanjkanja časa oz. preobsežnih tematskih področij niso uspeli razrešiti (niti v diskusijskih delih) tistih številnih dilem in problemov, ki jih tarejo in s katerimi se srečujejo v svojih delovnih in življenjskih okoljih.

Ta ciklus predavanj je bil hkrati nekakšen uvajalni seminar za vse tiste mlade v naši sredi, ki se nameravajo prej ali slej vključiti v vrste članov ZK. Svoje znanje in neznanje o temeljnih značilnostih socialistične demokracije in vloge ter nalog ZK bodo

lahko preverili na zaključku seminarja v Bohinju, kjer se bodo še zadnjič srečali z osrednjimi nosilci predavanj iz omenjenega ciklusa in skupno preverili še tiste nerazčiščene pojme in dileme, ki so ostali iz prej omenjenih in razumljivih razlogov neobdelani in so nas nanje kritično opozarjali med drugim tudi dokumenti VII. kongresa ZKS in X. kongresa ZKJ.

Vodstvu KK ZSMS v IC, ki je organizaciji idejnopoličnega usposabljanja mladine v svojih vrstah posvetila tolikšno pozornost, gre brez dvoma vse priznanje. Pri tem so se v predsedstvu prav gotovo zavedali osnovnega cilja idejnopoličnega izobraževanja, namreč, da so samo revolucionarna teorija, akcija in ustrezna organiziranost tiste osnove dejavnosti mladih, ki naj spremenijo obstoječe odnose v prid nas vseh.

Upajmo, da bodo naši novospregjeti člani s svojo mladostno zagnanostjo in ustrezno idejnopolično usposobljenostjo vnašali v delovna okolja novo svežino, kritično ustvarjalnost in vsebinsko bogastvo, o čemer je bil govor na 19. seji IK predsedstva CK ZKS, ko so razpravljali o aktivni udeležbi mlade generacije v razvoju naše družbe. Upajmo tudi, da bodo mladim sledili ostali subjektivni dejavniki in z idejnopolično usposobljenostjo, ki je pogoj učinkovitosti, v praksi uresničevali sprejeta stališča in krčili nova pota napredka.

T. R.

ISKRA — ELEKTROMEHANIKA, KRANJ
TOVARNA MERILNIH INSTRUMENTOV OTOČE

obvešča, da bo tovarna dne 17. 5. 1975 odprta za javnost od 10. do 13. ure.

Vabljeni!

Z otvoritve razstave „Jugoslovanske ornamentike“ Iva Razborška v Ribnici.

kompromisna težnja po likovni okrasitvi prostorov na najvišji možni likovni ravni.

Tudi omenjene tri razstave smo zato skušali gledati predvsem s teh splošnih umetnostnih in ljudskih vidikov, ne pa z vidika kakršnegakoli zaprtega, v samem sebi zadovoljujočega se kroga.

V tihi Kostanjevici ob Krki, ob kateri pa neutrudni Lado Smrekar še in še prižiga baklo Dolenjskega kulturnega festivala, je v Lamutovi galeriji predstavil svoja dela kipar Lojze Čampa. Njegov oris je pri tem podal umetnostni zgodovinar dr. Mirko Jutršek. Po rodu iz Sodražice, v kateri je prišel že v mladosti v stik s suho robo, je avtor dobil neposreden, spoštljiv in hkrati povsem ročni odnos do lesa, do rezbarjenja. Če je pozneje diplomiral na fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, če je zaposlen v tovarni električnih aparatov Iskre v Ljubljani in če se je jel ubadati tudi s fotografiranjem ali učenjem tujih jezikov, mu to one prvobitne sle v odnosu do lesa ni zadušilo. Še več: kiparsko

obokov zvesto prerisal in na novo izvorno poustvaril vse te čudovite ljudske umetvore. Koliko življenja in barv je v vsakem ljudskem ornamentu, v teh iz Slovenije, v onih iz drugih predelov Jugoslavije; vsaka dežela ima svoje posebej značilne barve, svoje posebej značilne oblike. „Vse to bi rad zapustil mladim generacijam, kajti to bogastvo se bo sicer izgubilo ali zašlo v potvorjene kičaste oblike...“ Razboršek je očitno človek, ki pozna oboje: zagnano ljubezen in discipliniran red. Zato si je lahko ustvaril tudi tolikšen arhiv ornamentike. Bi morda kazalo vse to tudi v večji meri praktično uporabiti tudi v industriji? Morda, zlasti v tekstilu. Sam je predstavil nekaj primerov, kako je prenesel cvetne vzorce v emajlirane krožnike. Še posebej čudovite pa so njegove ornamentalne miniature v steklu; kot nekaj lepega, davnega, prosojnega, a še vedno prisotnega.

Sredi širokega kroga občudovalcev je stal v razstavnici dvorani Prešernove hiše v Kranju mladi in skromni naivni slikar Boris Lavrič, zaposlen sicer kot telefonist v kranjski Iskri. Podobno kot elektroinženir Čampa nadalje raziskuje material, kadar rezbari v lesu, ali kot Razboršek išče poleg trgov-

DOPISUJTE
V ISKRO

Otroški dodatek v letu 1975

Skupščina zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije je na seji dne 4. 4. 1975 sprejela sklep o višini otroškega dodatka in dohodkovnih pogojih za leto 1975 (Ur. list SRS 10/75)

Po tem sklepu ima pravico do otroškega dodatka:

- 220 din prvi otrok
— 320 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, manjši od 900 din mesečno na družinskega člana;
- 180 din prvi otrok
— 270 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 900 do 1.200 din mesečno na družinskega člana;
- 140 din prvi otrok
— 200 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 1.200 do 1.600 din mesečno na družinskega člana;
- 100 din prvi otrok
— 150 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 1.600 do 1.800 din mesečno na družinskega člana.

Pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka se upošteva osebni dohodek iz delovnega razmerja izplačan v letu 1974 in vsi dohodki, ki se obravnavajo kakor osebni dohodek, dohodek iz kmetijske dejavnosti se upošteva v trinajstkratnem znesku katastrskega dohodka.

V celotni dohodek družine se ne upošteva:

- dohodek od dela preko polnega delovnega časa po 27. členu zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in delovnih razmerjih delavcev in zasebnimi delodajalci (Ur. list SRS 18/74);

- dodatek na nočno delo;
 - dodatek za delo na dan državnega praznika;
 - nagrada ob delovnem jubileju;
 - odpravnina od upokojitvi;
 - štipendija;
 - vajeniška nagrada.
- Pravico do posebnega dodatka imajo:
- težje telesno ali duševno prizadeti otroci 105 din mesečno;
 - otroci, ki imajo edinega hranilca, 60 din mesečno.

Pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka občanom, ki prejemajo posebne dodatke, se število družinskih članov poveča za 0,5.

Občani, ki prejemajo otroški dodatek po predpisih, ki so veljali na dan 31. 12. 1974, morajo predložiti dokazila o upravičenosti do otroškega dodatka in posebnega dodatka po tem sklepu najpozneje do 25. aprila 1975 v izplačilnem oddelku, sicer se jim s 1. majem 1975 ustavi izplačevanje otroškega dodatka.

Od 1. 5. 1975 dalje bodo organizacije združenega dela izplačevale otroški dodatek le tistim občanom, za katere bo s posebno odločbo, na podlagi 2. odst. 33. člena zakona o družbenem varstvu otrok... (Ur. list SRS št. 18/74) in sklepa skupščine zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije o višini otroškega dodatka in dohodkovnih pogojih za leto 1975 (Ur. list SRS 10/75) priznana pravica do otroškega dodatka v letu 1975.

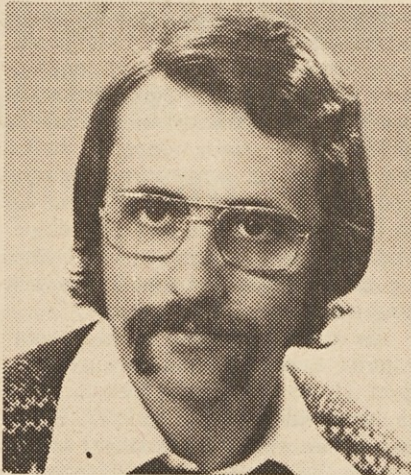
PRAVICA DO OTROŠKEGA DODATKA IN DELOVNA DOBA

Za uveljavitev pravice do otroškega dodatka ni več potrebna 6-mesečna neprekinjena delovna doba. Občan pridobi pravico do otroškega dodatka ob izpolnjevanju vseh ostalih pogojev s 1. dnem naslednjega meseca potem, ko se zaposli.

Mladi v EMO po novi poti

Je že tako, da je marsikje vse odvisno od prizadevnosti posameznika; če je vodja določene skupine prizadeven in, če zna ljudi vzpodbuditi, potem teče delo po normalni poti, če pa takšne osebnosti ne najdeš, delo rado zamre. Ta ugotovitev je precej značilna tudi za delo mladine v ZP Iskra.

Zgodi se lahko tudi to, da vodja zaradi preobremenjenosti — delo v službi, druge zadolžitve, dom — vse skupaj pusti pri miru, no in to se je zgodilo v EMO. V trenutku, ko je dotakratni predsednik mladine v EMO Franjo Petein nehal delati, je zamrlo delo njihovega mladinskega aktiva.

Novi predsednik ZSM EMO-Viktor Klenovšek.

Po mnogih notranjih in zunanjih kritikah ter vzpodbudah so pred dnevi zamenjali celotno mladinsko vodstvo. Za novega predsednika so izvolili Viktorja Klenovška, za sekretarja pa Petra Oprešnika.

Zanimalo nas je, kakšne načrte so si zastavili mladinski aktivisti v EMO, zato smo zaprosili za pogovor novega predsednika. Dobili smo ga v TOZD Odpreski, kjer je zaposlen kot strojni delovodja na delovnem mestu vodja kontrole.

Strinjal se je z našo prej navedeno oceno o tem, da je marsikje vse odvisno od ene osebe. „Verjetno je bila glavna napaka mladine v EMO v minulem obdobju v tem, da so pri delu izstopali posamezniki in ni bilo organiziranega teamskega dela,“ je poudaril Viktor Klenovšek.

Za zaposlene v EMO je značilno, da se mnogi vozijo v Celje iz bližnjih pa tudi bolj oddaljenih krajev, torej je mnogo mladine z dežele. Prav med to

S tem dodatnim členom v „Sporazumu“, smo hoteli pritegniti k sodelovanju čim več članov kolektiva, za čim hitreje reševanje stanovanjskih problemov naših delavcev.

Moramo se pohvaliti, da nam to zaenkrat še kar uspeva.

M. Močnik

Prijetno presenečenje

Mnogokrat se dogodi, da z upokojitvijo izgubi delavec vse stike s podjetjem, kjer je preživel večji del svojega življenja. Njegovo delo in prizadevanja sta zakopana in pozabljena. Mnogo podjetij pa ne dela tako.

Prijetno nas je upokojenec presenetilo, ko nas je TOZD Žarnice, povabila 30. 4. 1975 na proslavljanje 20-letnice tovarne žarnic in k otvoritvi nove tovarne v Ljubljani — Stegne. Kar lepo število upokojencev se nas je zbralo ta dan v Kotnikovi, od koder so nas odpeljali na otvoritev nove tovarne žarnic na Stegnah, kjer je bila lepa prireditev. Mi upokojenec smo se počutili kot delavci med delavci, kajti izredna pozornost, ki so jo nam izkazovali vsi na vsakem koraku, je v nas budila čut hvaležnosti in ponosa, da smo bili delavci takšnega podjetja. Nato so nam razkazali obratne prostore, kar smo si z velikim zanimanjem in pozornostjo ogledali ter želeli tovarni žarnic, njenemu vodstvu in vsem delavcem največjih uspehov v novih delovnih prostorih. Po končanem ogledu so nas še lepo pogostili.

Vodstvu in vsem delavcem nove tovarne žarnic!

Ne morete si predstavljati, koliko ste nam upokojencem dali s tako pozornostjo. Ne samo nekaj veselih in prijetnih ur, temveč mnogo, mnogo več. V naše enolične dneve ste prinesli luči in radost ter zavest, da še nismo pozabljeni.

Marija Zimšek

mladino pa je manj zanimanja za organizirano delo v mladinskih aktivih, kar pa je povsem razumljivo. Zgodaj jutraj mora na delo, popoldne po delu ga čakajo še domača opravila in tako dan za dnem.

„Novo vodstvo bo skušalo prav med temi „vozači“ vzpodbuditi veselje za delo v mladinski organizaciji,“ razlaga načrte novi predsednik. „To bomo skušali doseči v posameznih TOZD. Upam, da bomo uspeli, saj le v dveh temeljnih organizacijah še nimajo mladinskega aktiva. Ko bomo to dosegli — in menim, da bomo — se bomo šele lahko tesneje medsebojno povezali na ravni celotnega EMO.“

Med pogovorom se je Viki, kot skrajšano pravijo novemu predsedniku, pritoževal prav nad slabo povezanostjo in s tem tudi obveščenostjo. Brez tega vsekakor ne bodo mogli doseči glavnega cilja, ki so si ga zadali in ta je — sodelovanje mladine pri odločanju v gospodarjenju podjetja.

Eden od ciljev je tudi sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v EMO in seveda z mladino v Iskri.

Prav od sodelovanja z Zvezo komunistov si mladi v EMO mnogo obetajo. Dobro se zavedajo, da bi bilo lahko to sodelovanje še trdnješe, čeprav imajo aktiv mladih komunistov. V njem deluje okoli 40 mladink in mladincev. Glede na to, da je v tovarni zaposlenih okoli 1500 mladih je ta številka zelo porazna.

„Tega se dobro zavedamo, zato bomo v prihodnje veliko pozornosti namenili prav vstopu mladih v ZK. Ob tem pa naj povem, da to ni odvisno samo od mladinske organizacije, pač pa tudi od organizacije ZK in od sodelovanja med njima.“

Beseda je nanela tudi na sodelovanje med KK ZSM EMO in KK ZSM ZP Iskra. Viktor Klenovšek je to sodelovanje izredno ugodno ocenil ter izrazil željo, da bi mladina v okviru celotnega ZP organizirala več različnih srečanj, ki bi omogočala medsebojno spoznavanje in navezavo stikov.

lad

Iskra elektromehanika Kranj o. sol. o.
Montažno servisna organizacija Ljubljana o. sol. o., Medvedova 28

razglašja prosto delovno mesto

VODJA ING. PODROČJA

Pogoji:

končna ustrezna visoka ali višja izobrazba z nekajletno prakso v telekomunikacijah, organizacijske sposobnosti, moralno-politična neoporečnost, zaželeno je vsaj pasivno znanje enega svetovnih jezikov.

Vodja ing. področja na območju SFRJ vodi in organizira delo pri montaži in preizkušanju zasebnih telefonskih central z omrežjem ali brez omrežja ter ostalih TR naprav za promet in naprav prenosne tehnike.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom, s podatki o dosedanjem delu, v 30 dneh po objavi na naslov: Iskra Elektromehanika Kranj, Montažno servisna organizacija, Ljubljana, Medvedova 28.

Komisija za razpis
TOZD KERAMIKA, n. sub. o.
v ISKRA — IEZE
Ljubljana, Pipanova pot 18

razpisuje

po sklepu DS in skladno z 58. členom statuta TOZD prosto (s 30. 9. 1975) delovno mesto

DIREKTORJA TOZD (ni reelekcija)

Kandidat mora poleg zakonskih in posebnih pogojev, da mora v vsakem primeru imeti poslovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti, da mora biti moralno neoporečen, da mora biti aktiven bореc za samoupravni socializem, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri, s triletnimi izkušnjami v svoji stroki na odgovornih delovnih mestih ali,
- da ima višjo šolsko izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri s petletnimi izkušnjami v svoji stroki na odgovornih delovnih mestih.

Pismene vloge s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj v roku 20 dni od objave naslovijo na: Komisija za razpis — TOZD KERAMIKA, ISKRA — IEZE, Ljubljana — Vižmarje, Pipanova pot 18.

ZAHVALA

Ob težki izgubi
drage žene in mamice

ANICE JAGODIC

se iskreno zahvaljujem članom kolektiva ATC — Labore ter sindikalni podružnici tovarne Elektromehanika Kranj za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, finančno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Mož Jože
z družino

ZAHVALA

Ob težki izgubi
mojega moža

JOŽETA ČERUJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem montaže in orodjarne v tovarni Elektromehanika Kranj, za podarjeni venec, denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

žena Tončka,
hčerka Joža in sin Boleslav

ZAHVALA

Ob bridki izgubi
mojega očeta

MIHE ŽNIDARŠIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem linije pl. rele (stroškovnika 280 in 281) tovarne TEA, prijateljem in znancem za izraze sožalja in denarni prispevek.

žalujoča hčerka
Marija Česen z otrokoma:
Daretom in Majdo

ZAHVALA

od izgubi mojega očeta

JANEZA JARCA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam na liniji vložkov v tovarni TEA za izraze sožalja in denarno pomoč.

hčerka Jožica Šorgo

ZAHVALA

Ob izgubi najine mame

IVANE BAŠELJ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam montaže stikalnika v tovarni TEA za izraze sožalja in denarno pomoč.

hčerki Marija Gril
in Kati Petek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

JOŽEFA ČERUJA

se iskreno zahvaljujem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje, denarno pomoč sodelavcem montaže števecv in strojne orodjarne, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi sindikatu za denarno pomoč

žena Zvonka s hčerko Danico,
sin Boleslav ter hčerka
Jožica Novak z družino

ISKRA
Številka 17—17. maj 1975

Uspešno reševanje stanovanjske problematike

Komisija za reševanje stanovanjskih vprašanj pri Odboru za medsebojna razmerja v Tovarni elektronskih naprav je imela v l. 1974 zelo razgibano delo. V predpisanem roku je prejela 70 vlog in sicer:

39 za posojilo, 18 za najemna stanovanja, 13 prošilcev pa po Sporazumu o delitvi sredstev skupne porabe ni imelo pogojev za reševanje njihovih prošenj.

Ugodno rešenih prošenj za posojilo je bilo vseh 39, saj smo razdelili 1.195.150,00 din. Ta sredstva so bila formirana:

- iz določenih sredstev sklada skupne porabe
- iz ustreznega stanovanjskega prispevka, predpisanega z zakonom
- iz plačanih anuitet že odobrenih kreditov

- iz dela stanarin, ki so odstopljena delovni organizaciji (amortizacija),
- iz sredstev, ki se iz drugih virov namensko določajo za stanovanjsko izgradnjo.

V l. 1973 in 1974 smo uspeli tudi na dveh natečajih LB, podružnici za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. Po sklepu zbora vlagateljev LB z dne 9. okt. 1973 nam je bilo odobreno posojilo v znesku 977.000,00 din. Po sklepu zbora vlagateljev LB z dne 18. junija 1974 pa 1.100.000,00 din.

Ta sredstva so nam bila odobrena pod naslednjimi pogoji:

- a) obrestna mera: 3,5 % letno
- b) namen porabe: nakup najemnih stanovanj v Štepanjskem naselju po rezervaciji IMOS Ljubljana, z dne 4. 4. 1974
- c) odplačilna doba: 20 let
- d) odstotek lastne udeležbe: 20 %.

LETOVANJE NA PAŠMANU

Nudimo možnost letovanja v zasebnih lepo opremljenih sobah, v novi stavbi s 25 ležišči, v Pašmanu, na istoimenskem otoku.

Cena penzion izven sezone (junij, september) 110,00 din

Cena penzion v sezoni (julij, avgust) 125,00 din

Mesto Pašman leži na otoku Pašmanu. Dostop je možen s trajektom iz Zadra do Preka ali iz Biograda do Tkona in dalje po asfaltirani cesti do Pašmana. Avtobusna zveza iz Tkona oz. Preka je vsako uro.

Zgradba se nahaja 10 m od morja in 150 m od peščenice plaže za otroke. Ima lasten pomol in pristop na morje. V mestu je pošta, trgovina in gostilna, kjer je vsak večer glasba.

Gostom je na voljo domač pršut in vino.

Prijave sprejema Počitniška skupnost, telefon 24-926 (Marjeta Podlesnik), do 25. 5. 1975.

S seje športne komisije

V ponedeljek, 12. t. m., so se sestali športni referenti, člani komisije za šport, da bi se pogovorili o bližnjem avtorallyju in letošnjih letnih športnih igrah Iskre, ki bodo 28. in 29. junija v Novem mestu.

Za avtorally Iskre, ki bo 17. t. m., je vse nared in število prijavljenih tekmovalcev priča, kako veliko je zanimanje za to našo tradicionalno vsakoletno prireditev.

Glede letnih športnih iger so se na seji pogovorili, da bodo kljub reorganizaciji podjetja letos potekale še po starem, za prihodnje letne igre pa je bilo dogovorjeno, da bodo najprej izvedene tekme znotraj industrij, nato pa kot finalne športne igre Iskre. V ta namen so že tudi določili športne referente za organizacijo športne dejavnosti v industrijah ZP.

Na sestanku športne komisije so se nadalje pogovorili o predtekmovanjih v malem nogometu. Le-ta naj bi bila izvedena do 16. junija t. l. in sicer v

štirih skupinah. Prijavljenih je skupno 16 nogometnih ekip, ki se bodo v predtekmovanjih, kot vsako leto, borile za vstop v finale v Novem mestu.

Predtekmovanje v malem nogometu bo potekalo v naslednjih skupinah, pri čemer so prvo imenovane ekipe nosilke skupin:

I. skupina: ekipa bivšega IRI, Tovarna gospodinjstvih aparatov Reteče, Orodjarna, IEZE,

II. skupina: Aparati, Elektronske naprave, Polprevodniki, Usmerniki,

III. skupina: Elektromehanika, Instrumenti, Iskra Commerce, TOZD Avtomatika,

IV. skupina: Avtoelektrika, EMO, Elektromotorji, Elektronika.

Na seji je bilo sklenjeno tudi to, da bo 20. t. m. v Novem mestu zbiranje za ostala športna tekmovanja na letošnjih letnih športnih igrah Iskre, hkrati z ogledom športnih objektov, na katerih bodo tekmovanja potekala.

- C -

Prve v občini Kranj in tretje v SRS

Strelci in strelke iz SD „Iskra“ v Elektromehaniki so se pred petimi leti znašli v težkem položaju. Podjetje je namreč njihov strelski dom „Franceta Kordeža“ spremenilo v skladišče reprodukcijskega materiala. Takih prostorov pa v Elektromehaniki še vedno primanjkuje, zato članice in člani družine nimajo nobenega upanja, da bi v bližnji prihodnosti spet poživili svoje delo.

Vsa ta leta so bili namreč glede treningov odvisni od gostoljubnosti ostalih kranjskih družin, zato je njihova kvaliteta, predvsem pa množičnost utrpela veliko škodo. Aktivni so ostali le tisti posamezniki, ki so že pred izgubo doma dosegali boljše rezultate in jih je zato tudi kasneje podpirala občinska strelska zveza, da so lahko nastopali za občinske ekipe. Prenehali pa so vzgajati mlade strelce, saj za ta namen niso imeli ustreznih pogojev.

Da delo v družini ne bi povsem zamrlo, so se priključili novo-ustanovljeni strelski družini „Kranj“ in se preimenovali v sekcijo „Iskra“. Upajo pa, da jim ne bo treba storiti še najtežjega koraka in razpustiti sekcijo. Prihodnje leto bi namreč radi proslavili 20-letnico ustanovitve svoje organizacije v Elektromehaniki, ki so jo z velikim navdušenjem ustanovili Lozar, Vagaja, Černe, Rode, Mlakar in drugi za strelstvo zavzeti člani kolektiva.

Nekaj boljših uvrstitev pa so člani in članice kljub omejenim težavam dosegli tudi v letošnji tekmovalni sezoni. Velja omeniti tudi dosežke ostalih članov kolektiva, ki so vključeni v strelske organizacije na terenu. Naj omenimo samo nekatere:

Občinsko prvenstvo za zlato puščico

1. R. Zupan – sekcija „Slavec Ivo-Jokl“ 555 krogov (od 600 mogočih),
2. V. Frelj – sekcija „Iskra“ 552 krogov, 3. F. Naglič – sekcija „Stane Kovačič“ 545 krogov, 7. J. Lo – sekcija „Stane Kovačič“ 537 krogov,
8. M. Plestenjak – SD „Iztok“ 535 krogov, 9. R. Rozman – sekcija „Iskra“ 532 krogov, 12. F. Černe – sekcija „Iskra“ 525 krogov (vsi Elektromehanika).

Občinsko prvenstvo z zračno puško Članice – ekipno

1. Sekcija „Iskra“ 965 krogov, 2. Sekcija „T. Nadižar“ 866 krogov, 3. SD „Franc Mrak“ 862 krogov itd.

Članice – posamezno

1. Jelka Valentar – sekcija „Iskra“ 344 krogov, 2. Zdenka Oblak – sekcija „Iskra“ 333 krogov, 6. Aca Murko – sekcija „Iskra“ 288 krogov, 8. Marinka Marn – sekcija „Iskra“ 269 krogov

Republiško prvenstvo z zračno puško Članice – ekipno

1. SD „Olimpija“ Lj. – 1023 krogov, 3. SD „Kranj“ – 936 krogov

Članice – posamezno

1. Jeglič – Olimpija – 347 krogov, 8. Oblak – Iskra – 334 krogov, 9. Valentar – Iskra – 332 krogov. –B. M. –

TEKMOVANJE KEGLJAČEV MERILNIH NAPRAV

Mladinska organizacija TOZD Merilne naprave je 16. 4. 1975 organizirala kegljaško prvenstvo, ki se ga je udeležilo veliko število mladih. Kegljali smo na kegljišču KK Triglav.

Na prva tri mesta so se uvrstili: Franc Porenta, Janez Dolenc in Tone Florjančič. Za zaslužen prvo mesto je bil podeljen prehodni pokal, za ostali dve pa diplom.

Tekmovanje se je razvijalo borbeno in disciplinirano. Prvenstvo smo zaključili z željo, da se prihodnje leto ponovno srečamo, saj je za to vrsto športa veliko zanimanja. Nada Svetelj

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Igor Slavec – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 – Tisk: Casopisno – tiskarsko podjetje PRAVICA – DNEVNIK, Ljubljana

PROGRAM IZLETOV PD ZP ISKRA ZA LETO 1975

Kam letos v gore

Mnogi starejši hribovci vedo povedati, da so slovenske gore najlepše, najprijetnejše in najvarnejše maja in junija ter septembra in oktobra. Seveda s tem nočemo reči, da prav zato šele zdaj objavljamo program izletov Planinskega društva Iskra za letos, kljub temu pa je res, da zadnji meseci, predvsem pa marec in april, niso bili naklonjeni ljubiteljem gora, saj so snežni plazovi grozili izza vsakega ogla.

Torej pred vami je program izletov, ki sta ga skupno pripravila PD ZP Iskra in ena njegovih najmočnejših sekcij, planinska sekcija na nekdanjem IRI. Pri sestavljanju so bila glavna vodila predvsem skrb za rekreacijo, množičnost, varnost in cenenost, seveda pa niso pozabili na stare gorniške mačke, ki si želijo tudi kakšen bolj slasten zalogaj. Tokrat bo ta zalogaj 3974 m visoki Eiger. Nanj se bodo povzpeli, razumljivo, le v primeru, če bo med Iskraši zanj dovolj zanimanja. Rok za informativno prijavo je 31. maj. Cena enotedenskega izleta je okoli 1000 dinarjev, del stroškov pa bo krilo PD Iskra. Prijave za izlet na Eiger sprejemajo na PD Iskra na Prešernovi 27 v Ljubljani, telefon: 24-926. Če interesentov za Eiger ne bo dovolj, se bo PD odločilo za kakšno drugo, zanj zahtevno goro.

Poglejmo torej program izletov:

datum	cilj	vodnik	težavnost
18. maj	Grmada – Šmarna g.	D. Divjak	lahka
24. in 25. maj	Storžič	L. Drobež	srednja
7. in 8. junij	turni smuk za Cmirom	B. Jančar	težja+smuč.
21. in 22. junij	STOL – Zelenica	V. Tekavec	srednja
15. in 16. junij	Pohorje od Maribora do Slov. Gradca	D. Divjak	lahka
5. in 6. julij	Korošica – Ojstrica	D. Vukmirovič	srednja
13. julij	Škrlatica	L. Kogoj	srednja
19. in 20. julij	Kočna – Grintavec	M. Vernik	srednja
9. in 10. avg.	Grossglockner	D. Čuk	težka
16. do 22. avg.	Eiger		težka
30. in 31. avg.	Jalovec	V. Tekavec	srednja
6. in 7. sept.	Triglav (množičen pohod)	P. Jereb	srednja
19. in 20. sept.	Kriški podi – Razor	M. Šval	srednja
12. oktober	Kum	D. Čuk	lahka
16. dec.	pot v neznanu	B. Škorjak	lahka

Kot vidite, bo torej prvi izlet že to nedeljo. Organizatorji so se odločili za Grmado in Šmarno goro predvsem zato, ker naj bi bil to bolj spoznavni izlet. Malo težje bo že prihodnjo soboto, potem pa bo šlo po ustaljenem redu.

Gotovo ste opazili, da smo se odločili tudi za množični pohod na Triglav. Nekateri so bili proti temu češ, zakaj spet na to romarsko pot, končno pa je le obveljalo stališče, da je Triglav le Triglav in zakaj ne bi bil na njem vsak Slovenec.

Vsi izleti bodo vodeni po dobro markiranih in zavarovanih poteh, za težje ture pa bomo organizirali posebne vodike in reševalce. Program je sestavljen tako, da se lahko udeležijo izletov že manj izurjeni planinci (lahke), da le imajo planinske čevlje, pelerino in nahrbtnik, do bolj zahtevnih planincev (srednje) in najbolj zahtevnih tur (težje).

Še to: teden dni pred vsakim izletom bomo objavili v glasilu Iskra še poseben oglas z vsemi natančnimi podatki. Za vse izlete bo prijave sprejemalo PD Iskra, Prešernova 27, 61000 Ljubljana, telefon 24-926.

lad

Planinska sekcija Elektromehanike bo organizirala v nedeljo, 25. maja 1975.

planinski izlet na Krnico in Špik

planinski izlet KRNIKA – ŠPIK, ki sodi v okvir priprav za izleta na GROSSGLOCKNER (6., 7. in 8. junija) in MONT BLANC. Odhod avtobusa bo ob 5. uri zjutraj izpred kina Center. Cena izleta je 10,00 din.

Prijave sprejema do vključno četrtek, 22. maja, Štefka Mrak, GPP-ERO, tel.: 29-53.

Hkrati obveščamo vse prijatelje planin, da matično društvo Kranj organizira v okviru akcij „Občani Kranja hodijo v gore“ 24. maja izlet na „VALVAZORJEV DOM – JAVORNIŠKI ROVT – PLANINA POD GOLICO“ in 31. maja izlet na BLEGOŠ. Oba sta zajeta v Gorenjski planinski transverzali.

Vabljeni!

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo v soboto, 24. maja, enodnevni

planinski izlet na Storžič

S Trga revolucije v Ljubljani pred Univerzo se bomo s posebnim avtobusom odpeljali proti Mačam. Odhod avtobusa bo ob 6. uri, med potjo pa bo ustavil še pri Remizi, v Šentvidu, Medvodah in pred hotelom Creina v Kranju.

Iz Mač bomo odšli proti Kališču pod Storžičem. Do tja je slabo poltretjo uro hoda. Po kratkem počitku se bomo povzpeli na 2132 metrov visoki Storžič. Od Kališča do vrha je manj kot dve uri lepo markirane poti.

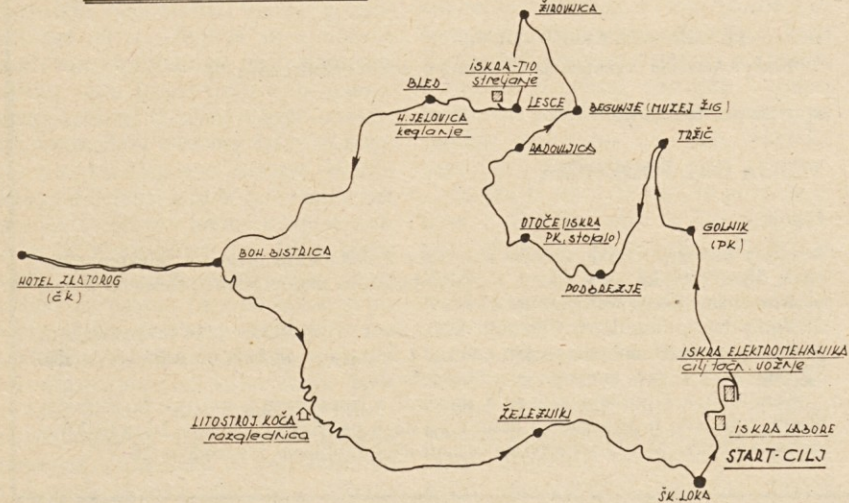
Avtobus nas bo čakal v Preddvoru. V Ljubljano se bomo vrnili okoli 19. ure.

Cena je za člane PD Iskra in Iskrinih sekcij 20 dinarjev, za nečlane pa 40 dinarjev. V to vsoto sta vračunana prevoz in enolončnica.

Prijave sprejema PD Iskra, Prešernova 27, telefon: 24-926 do 22. 5. 1975.

Izlet bo vodil Lado Drobež.

RALLY PROGA ISKRA '75

Zgornja skica kaže traso letošnjega avtorallyja Iskre, ki bo potekel danes, 17. maja. Izkušnje kažejo, da je za to našo vsakoletno prireditev dovolj zanimanja. Na letošnjem avtorallyju bo startalo skupno 116 vozil, med katerimi jih bodo šest upravljale naše sodelavke.

Mladinska pohodna enota v tovami kondenzatorjev v Semiču

Mladinska pohodna enota MESTA HEROJA LJUBLJANE je na svojem pohodu „Po poteh vojnopolitičnega vodstva NOV in POS“ zavila tudi v tovarno kondenzatorjev v Semiču.

Vse udeležence tega pohoda so pri srčno sprejeli predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov in se dlje zadržali pri prijateljskem pogovoru o delovni organizaciji, o delu samoupravnih organov in DPO,

kakor tudi o razvoju Semiča in okolice.

Po razgovoru so naši tehnologi razkazali proizvodnjo in seznanili udeležence pohoda s težavami in uspehi, ki se pojavljajo pri izdelavi kondenzatorjev. Upamo, da je obisk mladincev uspel in da so odnesli iz naše tovarne dokaj dober vtis, na vsak način pa si tudi naša tovarna šteje v čast, da nas je obiskala enota, katere pohod ima poseben političen pomen in obujanje spominov na našo socialistično revolucijo.

Jože Kočever

Z republiškega strelskega prvenstva za članice: na sliki z desne na levo: Valentarjeva in Oblakova iz strelske sekcije „Iskra“ sta se uvrstili na 8. in 9. mesto med 28 članicami.

Planinsko društvo ZP Iskra bo v nedeljo, 18. maja organiziralo izlet

Izlet na Grmado in Šmarno goro

Zbrali se bomo ob 8. uri na avtobusni postaji v Ljubljani, od koder se bomo odpeljali z rednim avtobusom do Mednega. Od tam bomo šli peš čez viseči most do vznožja Grmade. Ena skupina se bo vzpenjala po zavarovani plezalni poti, druga pa po učni poti. Z Grmade bomo odšli skupaj na Šmarno goro in pozneje nazaj v dolino. Izlet je brezplačen (vsak plača le vozovnico).

Prijave sprejema PD ZP Iskra, Prešernova 27, telefon: 24-926.

Vabljeni vsi Iskraši in njihovi družinski člani.

Izlet bo vodil Dolfje Janjak.